

מִמֵּי הַנַּחַל

ביטאון חסידי ברסלב

שע"י מורשת הנחל

"ייאספון"

המדור
לחבורות
הבחורים

עמ' 27-35

א דיבור
דבר "מורשת הנחל"

התחדשות!

ידוע שיחתו הקדושה של רבינו ז"ל: "כל סדר הזמנים של כל השנה, דהיינו; ראש השנה, יום כיפור, סוכות, הושענא רבא, שמיני עצרת, חנוכה ופורים. ומקודם לו חמישה עשר [בשבט] (על יחודו של חמישה עשר בשבט כתב מוהרנ"ת בליקוטי הלכות (הל' ערלה ה"ה אות ו') שהוא הנקודה האמצעית של ארבע "תקופות" השנה, שט"ו בשבט הוא אמצעה של התקופה הרביעית של חודשי טבת, שבט ואדר עיי"ש) פסח ושבעות וכו'. בכל זמן וזמן מאלו הזמנים אין אני כמו מקודם. ואמר בזו הלשון: "אז סע קומט די צייט, בין איך ניט דאס וואס פריער".

ואף אנו נאחז בשולי גלימתו לנצל את הזמן הזה שאנו עומדים בו, סמוך ונראה ליום חמשה עשר בשבט, להתחדש בדרכי ועצות רביה"ק כל אחד כפום דרגא דיליה.

כאן איתנו לספר לתומכינו היקרים וציבור הקוראים שיחי' על הרוח של ההתחדשות הנושבת בין כותלי חבורות הבחורים על שלשת סניפיה; בירושלים, בישיב"ג החסידיות ובבית שמש.

כפי שודאי ראיתם בחודש העבר, התחדש גליונו עם מוסף מלבב במיוחד לחבורות הבחורים "האספו", מה שהביא גל אדיר של תשוקה וצמאון אצל בחורי החבורות, להשתתף בחבורות השבועיות ולשתות ממימי הנחל הנובע.

גם אצל ראשי החבורות והמנהלים המסורים ה"ה: הר"ר ראובן שיף ואתו עמו הר"ר משה סומר, הר"ר צבי אריה מיימון ואתו עמו הר"ר אפרים בידרמן, הר"ר אלימלך חשין והר"ר אברהם יואל דורנבלט, ניכרת ההתחדשות, בטיכוס מחשבות בעצה כיצד למצות את מלוא התועלת של החבורות השבועיות, בשימת לב מיוחדת לטיפוח אישיותו של כל בחור באופן פרטי, וכן בהוספת פעילות לתועלת כלל הבחורים.

וכאן המקום להוקיר את פעולותיהם הברוכות, ולברכם שיזכו להרבות פעלים לתורה ולתעודה בכחו של רביה"ק ההולך לפנינו.

בנוסף לכך, מתכוננים כלליות אנ"ש וותיקי ואברכי "מורשת הנחל" בהתרגשות מרובה לקראת "שבת קבלת התורה" באתרא קדישא מירון, בהשתתפות זקני וחשובי אנ"ש וכלליות אברכי החבורות שיחי', להתאחד ולהתעלות בצוותא חדא, כפי שרבים מאתנו כבר זכו לטעום את נועם שבתות נפלאות אלו.

ויה"ר שנזכה לקבל את מלוא התועלת לטוב לנו כל הימים.

04 המנין שלכם
השתלשלות ייסוד ביהכ"ג של חסידי ברסלב

06 הספר שלי
חידושים וביאורים בתורה הזמנית

08 ניצוץ של אור
סיפורי התקרבות

10 לאסוקי שמעתתא
ליבון דברי רביה"ק ותלמידיו

11 הכבשן
סיפורים מכבשונה של ברסלב

13 עלה לתרופה
מכתבים מאנ"ש

14 לקדושים אשר בארץ
חקר קברי צדיקים

19 מבית הגזים
עתיקות וגנוזות

20 נקודת החבר
לקבל דין מן דין

21 אין פאבריק
מהנעשה והנשמע בחבורות האברכים

22 להנחיל מורשה
מהנעשה והנשמע בחבורות הנערים

27 "ייאספו"
המדור החדש
לחבורות הבחורים

30 "אשיחה"
"רב שיח" על התבודדות, ישיב"ג החסידיות

מערכת "מימי הנחל"

שע"י "מורשת הנחל"

טל: 02-5388-949

05484-40814

פקס: 1532-5822-913

חודש בחודשו

אור המועדים וזמני השנה

"צועקין וצועקין וצועקין"

ואמר: אפילו כשנופלין לפעמים לתוך רפש וטיט שקשה לו מאד לצאת משם, צועקין וצועקין וצועקין. ואמר בלשון אשכנז בזו הלשון: אין אפילו אז מעפאלט אין א בלאטי אריין, שרייט מען אין מען שרייט! (שיחהר"ן קכ"ט)

רוחנית (וכבר עסקנו בענין זה במאמרינו לחג הפסח העל"ט), ובלשון האור החיים הק': "לא שצעקו לאל שיושיעם אלא צעקו מן הצער כאדם הצועק מכאבו", ובכל זאת - "ותעל שוועתם", "לא הגיעה השוועה לפני ה' על ידי אמצעי אלא ביושר עלתה מן העבודה אל האלהים שלא על ידי בעל כנפים יגיד דבר". ולא זו אף זו: לשון הפסוק עצמו מודיעה על כוחה של הצעקה, שקודם כל "הנה צעקת בני ישראל באה אלי", ורק לאחר מכן "וגם ראיתי את הלחץ אשר מצרים לוחצים אותם"...

ועדיין לא נושענו. שהרי לאחר שבאו משה ואהרן ובישרו לעם את בשורת הגאולה, "ויאמן העם". אמונה מיידית, כפי שאומר המדרש: "על השמועה האמינו ולא על ראיית האותות!" ומיד לאחר מכן: "תבן אין ניתן לעבדיך ולבנים אומרים לנו עשו", ורק לאחר מכן - המכות, והגאולה...

כל יהודי שמבקש את בוראו, ועומד בשעה של התבודדות, וליבו עלי דווי ואוי לו, ומר לו, ואבוי לו, ושבעין קלין מתמלטים מפיו, והוא אפוף בשברון לב וגעגועים, והוא צועק ומשווע בכל מיני לשונות של צעקה וגעגוע. והוא עומד ותמה: מי אני ומה אני, הלא אני כה רחוק, וכה שקוע ברפש ובטיט, ואפילו איני עושה צעד לצאת ממנו - ומדוע ישמע ה' צעקתי?

ומי - אם הוא חפץ את ה' - לא עמד פעם בהתבודדות, בשיחה בינו לבין קונו, ומחשבות כאלה או מעין אלה במוחו?

"וְכָל זֶה צְרִיף כֹּל אָדָם לַיְדַע בְּכָל זְמַן, שֶׁכָּל זֶה עוֹבֵר גַּם עִתָּהּ עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וּמִשְׁפִּיל עַל דְּבַר טוֹב הַחֶפֶץ בְּאֶמֶת לְאֶמְתוֹ בֵּין מְזֵה עֲצוֹת וְהַתְחַזְקוֹת לְהִתְקַרֵּב לְנִקְדַּת הָאֶמֶת, וּכְשֶׁרוֹאֶה שְׂבָאִין עַל דַּעְתוֹ קְשׁוּיֹת וּבְלָבוּלִים, כְּמָה וְכְמָה הוּא צְרִיף לַצֶּעֶק לֵה' יִתְבָּרַךְ."

תורתנו הקדושה והטהורה אומרת: "ויצעקו בני ישראל מן העבודה - ותעל שוועתם". הקב"ה אינו מבקש את הצעקה דווקא מן השלמות, ואנוני כרויות - לא "על ידי אמצעי, אלא ביושר!" - לזעקה שכזו, הנובעת מן הצער העמוק והאמיתי ביותר, גם - למרות! - הרפש והטיט, הבלבולים והקושיות, המקיפים את הזועק הנאנק.

אף זו: "שליצד צעקתם לבד מהשעבוד שמע ה' קול צעקתם מכאב לב... ויאמר אליו אני ה' מצד רחמי לבד שמעתי את נאקתם, פי צעקה מכאב לב כחלל הנואק מבלי צורך תפלתם."

ואז: "משוד עניינים ומאנקת אביונים, שהם הפשרים העניינים והאביונים הרוצים באמת להתקרב לצדיקי אמת. ששודדים אותם ומבזים אותם. והם נואקים וצועקים לה' יתברך מגדל צרתם וצעקתם יקום ה' יתברך וישיע אותם ואת כל ישראל!"

כל אדם, לפחות כל "מבקש", חש ומרגיש, מהבחינה הרוחנית, מרירות של שעבוד. אוי, כמה מר לי שאיני מצליח להתגבר על היצר כרצון ה' באמת! אבוי, כמה רחוק אני מבורא עולם! וכל מיני קריאות והרגשות של מרירות וכאב וצער "וְאָח וְאָבוי וְאֹי וְאֶלְלִי מְאֹד, צַר וּמְצוּק מְכָל צַד", שאופפים ומציפים את כל מי שמלאו ליבו - ולו במעט - להקים משכן בליבו להדר כבוד ה'.

ומה יעשה? אוי לו מיצרו, ואוי לו מיוצרו, וחבלי עבותים מקיפים מכל צד, גם אסור נלוה עמם, אסורים ולטושים בגלויות קשים, גלות הנפש והגוף, וממיעוט כוחינו, ומשפל מדרגתנו, אנו מוצאים עצמינו לעתים תמהים ומבולבלים: הנוזק? ואם נזעק, הראויים אנו להשמע? ומה נעשה?

פרשיות הראשונות שבספר שמות, אותן קראנו בשבועות האחרונים, עוסקים בגלות מצרים, מספרים על תוקף השעבוד, על עוצם מרירות הגלות, על הנאקה והזעקה והצעקה - ועל הגאולה.

מאז קם מלך מצרים אשר לא ידע את יוסף, הלך השעבוד והחמיר, הלכו הצרות וגברו, הלכו והעמיקו. ועם ישראל, שקוע בתחתית שאול תחתיות, שותק, מתייסר, סובל ודואב.

עד אשר כשל כח הסבל. ואז, כאשר "צעקו מן הצער, כאדם הצועק מכאבו", כאשר נאנקו, וזעקו, ושיוועו, וצעקו - עלתה שוועתם אל האלקים, וישמע אלקים.

החלה הגאולה.

שמה נאמר: ראויים היו בני ישראל לגאולה? לא. כי על כן "מֵאֵן מִשֶּׁה רַבְּנוּ הַרְבֵּה בְּשִׁלְחוֹתוֹ כִּשְׁשִׁלְחוֹ ה' יִתְבָּרַךְ הַלְּהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וְטָעַן כְּמָה טְעָנוֹת", שהרי בני אותו דור "עֲדִין לֹא קָדְשׁוּ עֲצָמוֹן כְּרֹאֵי, כִּי יְדוּעַ שִׁישְׂרָאֵל אֲזַל לֹא הָיוּ עֲדִין רְאוּיִים לְגֵאֻלָּה, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב בִּיחֻזְקָא לְבָמִים לֹא רְחֻצָּה לְמִשְׁעֵי וְכוּ' עַד וְאַעְבֵּר עֲלֵיךְ וְאַרְאֶךָ מִתְּבוֹסֶסֶת בְּדַמְיֵךְ וְכוּ'".

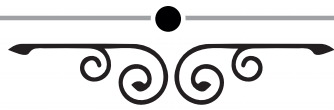
מדוע אם כן נגאלו? מה גרם לכך שלמרות שלא היו ראויים, למרות שהיו שקועים בסבך של תאוות, כפירות וחקירות, בכל אופן שלח להם השי"ת את משיחו לגאלם ממצרים? רבי נתן מסביר ש"עָקַר מַה שְׁהוֹעִיל לְיִשְׂרָאֵל שְׂאֵף עַל פִּי כֵן רָבַם כְּכֹלֵם נִשְׁאָרוּ עַל עַמְדָם הוּא זְכוֹת אֲבוֹתָם אֲבָרְהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְרַבּוּי הַצֵּעֲקוֹת שֶׁצִּעְקוּ אֵל ה', כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב שֶׁם בְּפָרְשָׁה, וְגַם הַקִּימוֹת אֶת בְּרִיתִי וְכוּ' וְגַם אֲנִי שְׁמַעְתִּי אֶת נֶאֱקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

המפרשים מדגישים, שאותה "צעקת בני ישראל" לא היתה צעקה

המנין שלכם

השתלשלות ייסוד

בתי הכנסת של חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תוכב"א - פרק י"ג

ישיבת "אור הנעלם"

באברכי הכולל, ביניהם ר' דוד שלמה ספקטור, ר' משה לייב הרשונוב, ר' יצחק מאיר פרישבלאט, ר' ישראל אבא רוזנפלד (אביו של ר' צבי אריה) שנתכבד בתואר "נשיא" הישיבה בארה"ב. ולאחר שעלה הרה"ח ר' אברהם שטרנהרץ לחונן את ארץ הקודש, שימש הוא כנשיא הישיבה פה באר"י, עד לפטירתו.

בכוחות בלת' נדלים פעל ר' אליהו חיים רוזין, שעליו היה מוטל עול החזקת הישיבה, למען השגת הכספים לתמיכה באברכי הישיבה. לשם כך התכתב עם כל מיני ארגונים ונגידים לחמם את ליבם לתמוך בעמלי התורה, ביניהם הארגון הנודע "עזרת תורה דאמריקה" סענטראל רעליף ועוד.

גם אנ"ש הדכא ניסו לסייע ככל יכולתם לקיום הישיבה, לשם כך היה הרה"ח ר' משה בורשטיין - שהיה משתתף בכל אסיפות ההנהלה (הוא אף חתום על הפרוטוקולים) - מקדיש מזמנו היקר לצאת ולגייס כספים עבורה. הרה"ח ר' שמואל הורביץ תמך גם הוא בישיבה ויחד עם אביו ר' ישעיהו במקום מושבו בעיר וויניפג שבקנדה ניסו לגייס כספים עבור הישיבה. אך למרות כל אלו הקומוץ לא השביע את הארי ולא אחת הגיע מצב שלא היה לשלם לאברכים, כפי שניתן לראות מהמכתבים שנשלחו למדינת הים באותם ימים, בהם מתוארים המצב הכלכלי הירוד והדחקות ששררה אצל אברכי הכולל.

רשימות אנ"ש לומדי ונתמכי הישיבה

The image shows two pages of handwritten lists from the 'Or HaNefelam' yeshiva. The lists are organized in columns, with names of donors and the amounts they contributed. The text is written in Hebrew and includes some English translations at the top of each page. The lists are dated and include various names of donors and their respective contributions.

באברכי הכולל, ביניהם ר' דוד שלמה ספקטור, ר' משה לייב הרשונוב, ר' יצחק מאיר פרישבלאט, ר' ישראל אבא רוזנפלד (אביו של ר' צבי אריה) שנתכבד בתואר "נשיא" הישיבה בארה"ב. ולאחר שעלה הרה"ח ר' אברהם שטרנהרץ לחונן את ארץ הקודש, שימש הוא כנשיא הישיבה פה באר"י, עד לפטירתו.

סיפורו של ר' לייזר

אך בצר הרחיב להם ה' ובתוך המחסור הנורא הראה להם את חסדו בכל עת. דוגמא לכך נראה מהסיפור הבא.

בירושלים לפני מן החומה

לא עבר זמן רב מאז נסגרה ישיבת "תורה ותפילה" של הרה"ח ר' שמואל הורביץ (עליה קראנו בפרק הקודם), וניצני ישיבה חדשה החלו לצוץ בתוככי עיר הקודש והמקדש.

היה זה עם עלייתו של הרה"ח ר' אליהו חיים רוזין לארץ הקודש, בשנת תרצ"ו, אז ייסד בבית מדרשו שבעיר העתיקה (ששכן באותה העת בביהמ"ד "לעלוב", ראה "המנין שלכם", מימי הנחל גליון ל"ד) מעין כולל אברכים, ובשמו יקבנו "ישיבת אור הנעלם ללימוד הנגלה והנסתר", כמופיע במסמכים הרשמיים של הישיבה. אחת ממטרות הישיבה היא לחזק את היישוב בירושלים שלפנים מן החומות.

בעת פתיחת הישיבה קיבלה הנהלת הישיבה המלצות נלהבות מגדולי ירושלים, ביניהם הגאונים מהר"ץ דושינסקיא, ר' זעליג ראובן בענגיס, ר' אליהו ראבינשטיין ור' אפרים זלמן היילפרין, כן אנו מוצאים המלצה נלהבת מהרה"ק ר' שלומקע מזוועהלה ועוד...

כחברי ועד הנהלת הישיבה שימשו בתחילה ר' בנימין

זאב חשין, ר' משה רוזנטל, ר' יונה לבל בהמשך מונו הרה"ח ר' לוי יצחק בנדר, ר' צבי אריה רוזנפלד ור' קלמן רוזין. עם פטירתו של ר' צבי אריה רוזנפלד מונו ר' מיכל דורפמן ור' חיים מנחם קרמר, ר' אליהו חיים רוזין שימש כמנהל וגזבר ור' לוי יצחק בנדר שימש אף הוא תקופה כגזבר, מאוחר יותר מונה ר' קלמן לשמש כמזכיר הועד.

בישיבה למדו אברכים מאנ"ש וקיבלו מלגת קיום מצומצמת. כמובן, גם השגת כספים מועטים אלו היתה קשה ממשווא בזמנים הטורפים של ימי מלחמת העולם השנייה, ואנ"ש מארה"ב נרתמו לעזור לישיבה ולתמוך

במסמכי הישיבה אנו קוראים תיאור מרתק על מטרת הישיבה:

"למותר לנו לתאר לפניכם את גודל מעלת לימוד תורתנו הקדושה, וב"ה שזכינו כי לא אלמן ישראל מבתי אולפנא וישיבות קדושות בארצנו הקדושה, מה יפה ונעים קולו של יעקב המצפצף ועולה בהם ובני ציון היקרים גדולי תורה ויראה חריפים ובקיאים, אשר תורתם אומנתם ומשימים לילות כימים ושוקדים על תורתנו הקדושה, והגם שידוע מצב הישיבות הבלתי מזהיר כלל בסיבת מצב אחינו בני ישראל ברוב ארצות הגולה אשר ירד פלאים והתלמידי חכמים לומדי הישיבות לומדים תורה מתוך הדחק ומתוך עוני, בכל זאת יש להם אחיזה כל שהוא שיוכלו להתקיים לכל הפחות קיום עלוב ולהמית את עצמם באהלה של תורה.

"אבל מה יעשו התלמידי חכמים הגדולים אשר ברחו מארצות הפרעות מרוסא ופולניא ובאו לארצנו הקדושה בעירום ובחוסר כל, מחמת המציק אשר אי אפשר לקבל אותם בישיבות אחרות מפני מחסור בכסף ומה יעשו איפוא עלובי נפש אלה אשר כל ימיהם הי' קודש לה' לתורה ועבודה, ולא דמו לבטל שקידתם על התורה והעבודה ולסובב ולנוע אחרי הלואות איזה סכום הנצרך להם בשעת דחקם, ובפרט בארץ נכרי אשר אין להם מכיר ומודע שימליץ טוב בעדם אין דרכם לשפוך שיח ומר נפשם לפני מחונניהם ומה איפוא יעשו במצוקתם.

"גם נמצאים בירושלם עיה"ק ת"ו תלמידי חכמים מופלגים יראים ושלמים, זקנים וישישים אשר כל ימיהם משכו בעול הפרנסה והסתפקו בקב חרובין וחיי עוני וצער ומסרו נפשם וקבעו עתים לתורה ולתפילה ולעת זקנתם נתרופפה בריאותם ומטה ידם ואין להם אפילו קב חרובין.

"ואשר לזאת נתעוררנו אנחנו חתומי מטה ויסדנו ישיבה בשם "אור הנעלם" בתוככי עיה"ק ירושלם ת"ו לפנים מן החומה, אשר מטרתה הי' להחזיק בידי לומדי התורה אשר אין להם מקום בישיבות אחרות תושבי עירנו הק' וגם בידי התלמידי חכמים שבי גולה אשר ברחו מארץ הדמים לעירנו הקדושה בעור בשרם כדי שיוכלו להמשיך הלאה את עבודתם הקדושה בתורה ועבודה...

כעתירת החותמים בברכה מרובה מהר הקדש ירושלם ת"ו
גבאי ומנהלי ישיבת אור הנעלם בעיה"ק ירושלם תובב"א
נאם שלמה באאמור"ר פמ"א ועקסלער אב"ד דק"ק הוכברג
נאם אלי' חיים רוזין שו"ב מרוס"י "

לומדי הישיבה

בשנת תש"ד אנו מוצאים בין בתרי הכתבים, 23 משפחות הנתמכות ע"י ישיבת אור הנעלם [לאחמ"כ עלו מספר המשפחות הנמכות עוד ועוד]. בין לומדי הישיבה בשנים תש"ד-ה אנו מוצאים את: ר' אלחנן ספקטור, ר' אפרים קארקובסקי, ר' בנימין זאב מנדלזון, ר' אליהו חיים רוזין, ר' זונדל קרויזר, ר' שמואל שפירא, ר' ישעיה גרינוואלד, ר' יודל זילברמן, ר' מרדכי אלעזר רובינשטיין, ר' הירש לייב ליפל, ר' נתן בייטלמאכר, ר' אברהם יעקב גולדרייך, ר' שלמה ועקסלער, ר' אברהם שטרנהרץ, ר' שמואל הורביץ, ר' דוד שכטר, ר' משה גרומן, ר' יחזקאל מאנדליאל, ר' בצלאל בלומברג, ר' משה גלידמן, ר' לייב לופאטה, ר' אלתר בנציון קראסקאף, ר' אברהם משה קראסקאף, ר' דוד קלמנוביץ, ר' נתן ברסקי, ר' זאב בילצקי ועוד...

לאחר פרעות תש"ח, ומרבית אנ"ש עברו להתגורר בעיר החדשה, בשכונת מאה שערים והשכונות הסמוכות, נהיה בית הכנסת בו השתמשו אנ"ש ברח' עונג שבת צר מהכיל, ור' אליהו חיים שניחן ברוח עשיה ולהט דקדושה, והיה מגדולי הפעילים באנ"ש, כידוע, התעורר בשנת תשי"ב לבנות בית מדרש גדול לאכלס בתוכו את הישיבה שגדלה משנה לשנה וגם את ריבוי המתפללים שיחי' שמספרם גדל והולך בלעה"ר.

ועל כך אי"ה בפרקים הבאים

בשנת תש"ב התגורר בירושלים העתיקה יהודי מבוגר ובודד בשם ר' לייזר, שביתו של ר' משה בורשטיין שימש לו כביתו הפרטי, על כל המשתמע. פעם שח לבני משפחת בורשטיין: "איני יודע עדיין מה יעשה עם כל רכושי לאחר מאה ועשרים" אמר בפנים נוגות. "הרי ידוע לכם... יש לי דירה... יש לי רכוש שערכו רב מאד. איני יודע מי ייהנה מהם לאחר מותי...".

"רצונך להשקיע את הרכוש במקום טוב באמת?" שאלוהו בני המשפחה. בידועם היטב את הקשיים איתם מתמודדת "ישיבת אור הנעלם", באשר אבי המשפחה ר' משה, שכאמור השתתף בכל האסיפות של הישיבה, הם הציעו לו: "זו תהיה השקעה מצוינת אם תרשום את רכושך עבור אגודת 'אור הנעלם' - כולל לאברכי ברסלב בעיר העתיקה".

ר' לייזר משך בכתפיו, נענע את ראשו ימינה ושמאלה. הוא מולל את קצה המפה בין אצבעותיו ולא הגיב, רק ישב וחשב.

"לימוד התורה של האברכים הללו... אין דומה לו. לימוד לשמה ממש. האברכים הללו שוקדים על תורתם, ממתים עצמם באהלה". אמרו לו לייזר "אם הנך רוצה לתמוך בלומדי תורה שהינם גם צדיקים ממש... החסידיים בכולל הם שקדנים, יראי שמים אמתיים, עובדי השם... היכן עוד רואים אברכי משי כמותם? ר' אליהו חיים רוזין בקושי משיג את הכסף לאחזקת הכולל, והנה לך הזדמנות פז לזכות בתורה של כל אחד מן הלומדים. לימוד התורה יירשם לזכותך. יש לך טובה גדולה מזו?".

ר' לייזר, הקשיב לדברים היוצאים מן הלב, הפך בדברים, עד שבא להחלטה, כי אכן השקעה טובה ומצויינת היא זו, ותיכף שם פעמיו לעורך דין שיסדר את העברת רכושו לאחר מאה ועשרים באופן חוקי, עבור "אור הנעלם".

כאשר נודע הדבר למכריו, מיהרו לבוא אליו בטענות לאמור: "מה עשית? עבור החסידיים הללו רשמת את כל רכושך? לא ידעת כי מקומך עימנו? השקעה במוסדותינו היא השקעה המניבה הרבה מאד פירות של לימוד טהור כפי תשב"ר, של הכנסת אורחים וכדו'..." ר' לייזר האזין להם. "דבריהם מלאי טעם ואמת" - חשב - "מה לי, ר' לייזר, ולחסידי ברסלב?".

הוא שוב הגיע לביתו של ר' משה. קצת בחשש פתח פיו וסגרו פעם ופעמיים. לבסוף אזר אומץ וסיפר: "אני רוצה להתחרט על העסקה להעביר את רכושי לישיבת אור הנעלם".

בני משפחת בורשטיין נתמלאו אכזבה גדולה, אולם באמונתם הזכה כי 'הכל רשום למעלה', אמרו לו בשלווה: "רצונו של אדם זהו כבודו".

אך ומן השמים לא הניחו שישמע לעצת המדברים ולהשאיר את הזכות הנפלאה הזו בידיו של ר' לייזר, ותיכף כשיצא לדרכו לשנות את הצוואה אצל העו"ד, התמוטט על אם הדרך והחזיר את נשמתו ליוצרה, כאשר את רכושו הוא מותיר בידיהם האמונות של אנ"ש ישיבת "אור הנעלם" רשום וחתום כדת וכדין. שאכן הספיקה לכסות את הוצאות החזקת הכולל משך כמה שנים.

בשונה ממקרים מעין אלו, בהם נהוג שמתווך העיסקה מקבל מהנהלת המוסדות אחוזים וכדומה, לא קיבל על כך ר' משה שום תמורה, והיו הוא ומשפחתו מלאים שביעת רצון וסיפוק על שזכו להציל את הישיבה

של רבינו הקדוש.

הספר שלי

חידושים וביאורים בתורה הזמנית

תורה כ"ב (2)

כלל השמיני באור העבודה

בחינת 'נשמע' הוא לעולם הגלגלים בחינת 'נעשה', ויש להם בחינת 'נשמע' גבוה ממנו, וכן מעולם לעולם' [וכן הוא מבואר באות א' שמצד אחד צריך להיות החטא גדול מאוד ומצד שני מקטינים החטא והוא דכלפי הנשמע העליון שהוא רחמים מקטינים הדבר אך כלפי הנעשה של הגוף מגדילים את החטא, וכן הוא בענין עזות ובושת דקדושה שאותו דבר בעצמו צריך לדעת האיך משתמשים בו שכלפי דבר מסוים יחשב כעזות דסט"א וכלפי דבר אחר יחשב כעזות דקדושה, ואכמ"ל] היינו שבכל מדריגה יש נעשה ונשמע, והנעשה של המדריגה העליונה נחשבת כנשמע כלפי המדריגה התחתונה, והיינו שהכלי [הנעשה] של המדריגה העליונה נחשבת כלפי המדריגה התחתונה כאור [נשמע].

התעוררות ועבודת הצדיק עפ"י הכלל השמיני

וכלל זה הוא גדול בכל עבודת הצדיק משה משיח שבכל עת הוא עולה בעבודתו יותר ויותר ואפי' שהשיג מה שהשיג תמיד הוא מסתכל כלפי מעלה - כלפי המדריגה הבא וכוסף למדריגה העליונה, "וכבר מבואר מזה מעט שבבחי הנדפסים, ובכל פעם היה רגיל לומר שעכשיו אינו יודע כלל, כלל כלל לא וכו' אף על פי שבשעה הקודמת גילה מה שגילה והתפאר שהשיג מה שהשיג מה שאי אפשר לגלות, אף על פי כן תיכף אחר כך היה אומר שאינו יודע כלום. הכלל, שמעולם לא עמד על מדרגה אחת, רק היה הולך בזריזות בכל פעם מדרגא לדרגא ברום מדרגות העליונות והגבוהות, ואפלו כשהגיע למה שהגיע וכו', עדין לא נתקרה דעתו בזה וכו'".

"נמצא שיש צדיקים גדולים כל כך שאפלו כשמגיעים למדרגה הגבוה שבמדרגות שנדמה שאין מדרגה גבוה מזו, אף על פי כן הם מתענגעים ומבקשים ומחפשים ומתחילים מחדש לגמרי, כי מי יודע מה שיש עוד, אף על פי שהשגתם ומדרגתם של עתה באמת גבוה מאד, אף על פי כן הם אומרים, הלא השם יתברך אין סוף, ומי יודע מה שיכולים בזה העולם להשיג עוד? על כן הם מתחילים בכל פעם מחדש עד שבאמת באים למדרגה גבה עוד יותר. ואחר כך אומרים, מי יודע מה שיש עוד ומתחילים עוד מחדש וכו' וכן לעולם". (הלכות תפילין ה' ט')

הרי שזה כל מהות משה משיח שהוא תמיד מסתכל רק כלפי המדריגה העליונה וכוסף יותר ויותר, והוא הכלל השמיני' שלא רק שהוא מסתכל כלפי המדריגה העליונה וכוסף יותר אלא הוא מחזיק עצמו ככללי כלפי המדריגה העליונה וכל האורות והשגות שהשיג לא נחשבים אצלו וכאילו הוא 'כללי' לבד בלי שום אור 'וכמו שראיתי מרבנו ז"ל פעמים אין מספר שאף על פי שבשעה הקודמת התפאר עצמו בגדולות ונוראות וגילה תורה נפלאה אשר לא נשמע כזאת כדרכו, ואחר כך בשעה שאחריה ראינו אותו שרוי בצער גדול וכמה פעמים פרש צערו ושיחתו לפנינו מעמק הלב, שהוא מצטער מאד איך זוכין להיות יהודי,

מודעת זאת סגולת ויקרת הח"י כללים שגילה ר' אברהם בר"נ שבהם סלל מסילות לכל הרוצים לילך ולעיין בתורת רבינו הקדוש, וכשמעיינים היטב בח"י הכללים ניתן לראות שהם לא רק דרך לגלות את אמיתות העיון אלא הוא אף כללים ויסודות מוצקים בכל העצות שגילה רבינו ז"ל.

מאמרנו יסוב הפעם על פי הכלל השמיני, האיך הוא כלל יסודי בכלל העצות שגילה רבינו הק' עפ"י תורה כ"ב. ומקודם נבאר את הכלל בקצרה.

קיצור הכלל השמיני

קיצור הכלל השמיני - בכל עולם ועולם קיימים אורות וכלים, ו'כלים' של העולם העליון נחשבים לעולם התחתון כ'אור', וכן הפוך ה'אורות' של העולם התחתון נחשבים כ'כלים' לעולם העליון. ולמשל, בעולם אצילות קיימים 'אורות וכלים', והכלים שלו נחשבים כ'אורות' לעולם הבריאה, וכן הפוך ש'אורות' של עולם הבריאה נחשבים ל'כלים' של עולם אצילות.

ביאור בקצרה

והיינו שכל דבר צריכים להחשיב אותו יחסית למדריגה שעליה מדברים, דהיינו כלפי המדריגה העליונה היא נחשבת כ'כללי' וכלפי מדריגה התחתונה נחשבת כ'אור', והיינו אותו דבר עצמו בכל פעם משתנה לפי מדריגה שעליה או התחתונה, ולא שכאילו אינו דבר אמיתי שכל פעם אומרים משהו אחר ח"ו, אלא הוא דבר אמיתי רק צריכים תמיד לראות את מדרגה זו כפי שהיא נחשבת, ולמשל אחד שהוא תלמיד ששומע מפי הרב ואח"כ הולך התלמיד ללמד את דבר רבו לאנשים אחרים, ניתן לכנות את 'התלמיד' בב' כינויים אחד כרב כי הוא משפיע לתלמידים, שנית כתלמיד שמקבל מהרב, והאמת שב' הכינויים נכונים עליו כי הוא גם רב ומשפיע וגם תלמיד ומקבל, רק השם והכינוי תלוי בשבועה שהוא יושב אצל הרב הוא נחשב כתלמיד, ובשעה שהוא יושב עם שומעי לקחו הוא נחשב כרב.

והכלל הזה הוא אחד הכללים שרואים בכל היכל והיכל וחדר וחדר בתורה כ"ב ובאות "מבואר מפורש וז"ל: ויש בכל דרגא ודרגא וכן בכל עולם ועולם בחינת נעשה ונשמע, כי כל אחד לפי מדרגתו יש לו בחינת 'נעשה', בחינת תורה, היינו הנגלות לו, ובחינת 'נשמע', שהיא בחינת נסתרות, בחינת תפלה כנ"ל. כי מי שבא למדרגה גבוה מהראשונה, אזי נעשה מה'נשמע' שלו בחינת 'נעשה', ואזי יש לו בחינת נשמע אחרת, וכן מדרגא לדרגא, וכן כל אדם לפי מדרגתו יש לו בחינת נעשה ונשמע. וכן בכל עולם יש בחינת נעשה ונשמע, כי מה שהוא העולם הזה

כמי שלא הריח מעולם ריח עבודת ה', ומי שלא ראה זאת אי אפשר לצייר לו בכתב ענין זה' (ליקו"ה שם).

היינו שכלל השמיני מגלה שתמיד צריכים לילך הלאה ואף שהשיגו מה שהשיגו צריכים לכסוף למדרגה הבאה יותר ויותר, כמו שזכה רבינו הקדוש להתפאר שהוא זכה להכלל בתורת ה' ותפילת ה', וכפי שמעיד מוהרנ"ת: "בני' הנשמע כזאת, אבל באזינו שמענו זאת מפיו הקדוש בעצמו, מפי זה שזכה לתורת ה' ולתפלת ה' ממש, ולא היה לו ממי להתבייש כלל וכו', על כן עדיין תקוותינו חזקה לזכות לשמחת עולם על ראשם לנצח מאחר שזכינו לתורות ותפלות כאלה" (עלים לתרופה קיח).

התחזקות התלמיד עפ"י כלל השמיני

כבר נתבאר במאמרים הקודמים במאמר 'התעוררות הרב והתחזקות התלמיד' שכל דבר שמתגלה בליקו"מ כהתעוררות וכבקי ברצוא מתגלה בליקו"ה כהתחזקות וכבקי בשוב (ולדוגמא בתורה כ"ב בליקו"מ מתגלה שעזות דקדושה הוא עבודה של התעוררות לשבור את כל הרע שבגופו ולעמוד נגד הרע של עזי פנים וכו' והוא כעבודה קשה שבמקדש, אך בליקו"ה זה מתגלה כהתחזקות הכי גדולה שדייקא במקום ירידה לפני העליה שם דייקא צריכים עזות דקדושה לא לעזוב את ה' אפי' שנפלו להיכן שנפלו, דהיינו שאותו מידה קדושה של עזות דקדושה מתגלה בליקו"מ כתנועה של עבודה והתעוררות, אך בליקו"ה זה מתגלה כתנועה של התחזקות, וכן אפשר לראות זאת בהרבה פרטים מהתורה ואכמ"ל).

גם כאן בכלל השמיני, הנה אצל הרב והצדיק, לפי כלל זה מגלים אותו כמה הוא צריך לרצות ולבקש את המדרגה העליונה וכל המדרגות שהשיג נחשבים ככלי לבד כלפי המדרגה העליונה, אך אצל התלמיד זה מתגלה כהתחזקות [וכדלהלן] וזה ע"י עבודת והתעוררות הרב עי"ז הוא מוריד לתלמידו טל תחיה אמרים משיבי נפש בהתחזקות הנובעת מ'כלל השמיני' שאפי' שנפל למקום שנפל והוא נמצא בתחתיות הארץ ממש, גם הוא יש לו תקוה לאמור: בב' הארות, א' שמאיר לו שהוא נחשב כאור' כלפי המדרגה התחתונה, דהיינו שמחיה אותו שידע שאפי' שהתפלל כל התפילה שלא בכוונה ורק כמה מילים התפלל בכוונה, ורק התגבר כמה פעמים לשמור עיניו כל אלו 'אור' נפלא ועצום כלפי המדרגה התחתונה, ואפי' שיש עוד עדיין הרבה מה להשיג, מכל מקום כלפי הגויים [או הרע שבו] יש לו אור גדול ונפלא מאוד וראוי לשמוח בזה, ובלשון תורה כ"ב הוא שאפי' שנפל בבור תחתיות אעפ"כ כלפי המדרגה היותר נמוכות הוא נחשב כ'נשמע' [ובזה אפשר להמליץ שכתר הנשמע נשאר תמיד לישראל כמובא בליקו"ה שהוא סוד הכיסופין שיש לכל אחד וכו' והיינו שתמיד יש לכל אחד מישראל 'נשמע' כי כלפי המדרגה הנמוכות יש לו עדיין 'נשמע', ובזה גם הוא יכול לרחם על בשר גופו ולהוכיח מכיון שיש בו 'נשמע' כלפי ה'גוף']

התחזקות הב' והעיקרי המתגלה בכלל השמיני

וביתר עומק הוא מאיר בו עוד הארה הב' המתגלה בכלל השמיני' לידע שיש מעליו מדרגות העליונות ורמות ונשגבות, כי כמו שהצדיק כל הזמן הולך עם הכלל השמיני שהוא נחשב ככלי כלפי אור שמעליו [וכנעשה כלפי הנשמע שמעליו] אפי' שעדיין לא יודע מהות האור, רק הוא מאמין שהוא 'כלי' לבד כלפי 'אור' בכוחו מאיר שגם התלמיד ידע שיש מעליו רחמי ה' יתברך ויש אורות גדולים עבורו להחיות אותו [וכדלהלן מדברי מוהרנ"ת].

וב' התחזקות אלו המיוסדים הכלל השמיני דהיינו [א] שידע שהוא אור כלפי המדרגה התחתונה דהיינו 'נשמע' כלפי המדרגה הנמוכות וגם יש בו נקודות טובות, [ב] וכן שידע שיש אור גדול מעליו לומר שיש רחמי ה' יתברך מופלגים שאין לו השגה בהם, כל זה מבוארים היטיב בליקו"ה (הלכות תפילין ה') שאחרי שמפליג בכוח הצדיק שתמיד חיפש יותר

ויותר כותב וז"ל: 'בכוח הצדיקים אלו יש תקוה לכל הנופלים ואין שום יאוש בעולם כלל, כי אף על פי שנדמה לו שמירידה כזאת אי אפשר לו לעלות ח"ו, אף על פי כן מי יודע גדולת חסדי ה', כי יש חסד כזה אצלו יתברך שגם משם יכולין לעלות'. והתחזקות זו מכוון על התחזקות הב' הנובעת מכלל השמיני דהיינו ש'יאמין' שיש אור מעליו ויש רחמי ה' יתברך תמיד, וכמו שהצדיק צריך 'להאמין' שיש עוד מדרגות עליונות ולכן כל הזמן מבקש ומחפש לעלות יותר 'כי מי יודע מה שיש עוד, אף על פי שהשגתם ומדרגתם של עתה באמת גבוה מאד, אף על פי כן הם אומרים, הלא השם יתברך אין סוף, ומי יודע מה שיכולים בזה העולם להשיג עוד? על כן הם מתחילים בכל פעם מחדש' (ליקו"ה תפילין ה').

כן הדבר לאלו שנפלו לבור תחתיות ממשיכים לצעוק ה' עשה למען שמך אפי' שלא נשמע לאזנים קול דקדושה כי אם קול הברה אעפ"כ מתחזקים בכוח הצדיק הזה ש'מאמין' שיש עוד ועוד מדרגות להאמין גם כן שיש רחמים כאלה אצל ה' יתברך שהוא תפילת ה' שיכול לרחם גם עלי וזהו פנימיות העצה [המובא בתורה] ה' עשה למען שמך' שה' בעצמו ירחם עלינו. וכמובן שאמונה כזה להאמין באמונה שלימה שאפי' שנפלו למקום שנפלו יש עדיין רחמים של ה' יתברך עלינו זה מקבלים רק בכוח הצדיק שהוא מאמין בזה וזכה לזה ודוק, וכלשון מוהרנ"ת (מתנה ה'): וְזָכַרְנוּ יְכוֹל לְהִתְחַזֵּק כֹּל אֶחָד בְּכָל יְעַת, כִּי עֲקָר נְפִילָתוֹ הוּא מִחֻמַּת שְׂוִידָע שְׂכָפִי מִשְׁפֵּט הַתּוֹרָה חָטָא וּפְגַם מְאֹד וְגַם כִּי חִזַּק עֲצָמוֹ בְּפִמּוֹ וְכִמְהָ פְעָמִים וְסָמַךְ עַל חֶסְדוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא בְּחִינַת נִסְתָּר, בְּחִינַת תְּפִלָּה, אֲבָל אַחַר כֵּךְ פָּגַם גַּם בְּזָה מְאֹד מְאֹד עַד אֲשֶׁר חָס וְשָׁלוֹם אֶפְסָ תְקִינָהּ. אֲבָל כְּשֶׁמְאָמֵן שֶׁיֵּשׁ תְּפִלַּת ה' שְׁגֹלוֹ חֲכָמֵינוּ זְכוּרֵינוּ לְבַרְכָּהּ וְכִנְ"ל שֶׁשֶׁם הַחֶסֶד וְהַצְדִּיקָה עַד אֵין קוֹץ וְהוּא בְּחִינַת נִסְתָּר גְּבוּהָ מְאֹד שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיגוֹ כִּי אִם גְּדוּלֵי הַצְדִּיקִים הַמְּבַחְרִים שְׂזָכוּ לָזֶה, עַל יְדֵי זֶה גַּם הוּא יְכוֹל לְהִתְחַזֵּק בְּכֹחָם, כִּי הֵם מְמַשְׁכִּין עֲזוּת דְקָדְשָׁה גַּם עָלָיו וְכִנְ"ל. רַק הָעֲקָר שֶׁיֵּאֱמִין בְּכֹחָם הַגְּדוּל וְיִהְיֶה עַז בְּנִמְר לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ הָעֲזוּת דְקָדְשָׁה הַנִּמְשָׁךְ מֵהֶם.

והתחזקות הא' שיש בו אור כלפי המדרגה התחתונה [שהוא סוד הנקודות טובות] דהיינו שהוא נשמע כלפי המדרגה הנמוכה מבואר בליקו"ה (הלכות תפילין) ש'אפילו אם ח"ו נפל עוד כמה וכמה פעמים בלי שעור אף על פי כן כל תנועה שהוא רוצה לנשאות עצמו בכל פעם לעלות מנפילתו. וכל צעקה וצעקה שצועק אפלו בשאל תחתיות גם כן אינו נאבד לעולם. וכמו שאמר רבנו ז"ל שאפלו קול צעקה משאול תחתיות אינו נאבד יהיה איך שיהיה אחר כך, כי השם יתברך ותורתו הוא אין סוף ואין תכלית. וכמו שאין עליה בעולם לפי גדולתו, כי גבוה מעל גבוה וכו' וגבוהים עליהם וכו' וכנ"ל, כמו כן אין ירידה בעולם, כי בכל הירידות ח"ו, יש ירידה גרוע יותר. ומאחר שיש ירידה גרוע מזו ח"ו, צריך להתחזק לבלי ליפול יותר ח"ו.

ויש לציין שכפי סיום דברי מוהרנ"ת בהלכות תפילין מבואר שעיקר התחזקות הוא הארה השניה המתגלה בכלל השמיני שיש תמיד אור מעל המדרגה שהאדם נמצא כי גם הצדיק עיקר התעוררות בעבודתו הוא לחפש את האור שמעל המדרגה שבה נמצא ולא [רק] שהוא כ'אור' כלפי הנמוכים ממנו שהם תלמידו, לכן גם התלמיד עיקר התחזקותו הוא שיש אור מעל המדרגה שבה נמצא שהוא לדעת מעוצם רחמי ה' יתברך שיש תמיד עליו וז"ל (בהלכות תפילין): 'ועיקר התחזקות הוא בכח הצדיקים הנ"ל שלא עמדו לעולם ועלו בכל פעם יותר וכו' כנ"ל, כי זכו להשיג, שכמו שאין עליה לעולם, כמו כן אין ירידה לעולם שלא יוכלו לעלות משם, כי באמת הכל אחד, כי כל מה שהצדיק עולה למדרגה גבוה יותר הוא משיג יותר חסדי ה', שזהו עיקר גדולת השם יתברך, כי מידה של חסד נקרא גדולה כידוע, כמו שכתוב, 'לך ה' הגדולה', שהוא חסד כידוע". 'ועל כן עקר התקנה הוא על ידי הצדיקים הגדולים שזוכין לתורת ה' ותפלת ה' ממש ש'מאמין' בנו שגם בתכלית שפלות דיוטא התחתונה, ממש נדבק עצמנו ב'רצון חזק לתפלת ה' ממש, כי הרצון חפשי לעולם" (הלכות מתנה ה').

ניצוץ של אור

סיפורי התקרבות

הר"ר ישראל קורנהויזר - בני ברק

בסיום שנות לימודי הייתי כבן ארבע עשרה, והייתי חייב לקבל החלטה לאן פני מועדות בהמשך דרכי בחיים.

אז, באותן שנים, החלה רוח של התפכחות בקרב המדינות האגודות בברית המועצות. לפתע החל השלטון ההונגרי להרגיש כי הסובייטים במרוצתם לשוויון לוקחים מהם את כל הטוב של הונגריה וגם כופים עליהם שלטון אכזרי ולא רצוי, ובתחילת שנת תשט"ז הם ניסו להחליף את השלטון שלטון עצמאי יותר.

הצעד הזה היה שיגעון מוחלט ומופרך לחלוטין מכל הבחינות, שכן הכוחות הדלים בהונגריה לא היה בכוחם להתמודד מול החיל הרוסי האדיר. אולם מאת ה' היתה זאת, לפתוח פתח לכל אלפי היהודים שהתייסרו תחת המגף הקומוניסטי, שניצלו את המהומה להבריא את הגבולות ולצאת מהונגריה.

כפי השמועות שהתהלכו אז, פרץ המרד באותו יום בו השתטחו קבוצות יהודים נכבדים על ציונו של הרה"ק בעל ה'חתם סופר' בפרשבורג (בצ'כוסלובקיה דאז) לרגל יום ההילולא שלו ביום כ"ה תשרי (למעשה פרץ המרד כמה ימים לאחר מכן), ותעל שוועתם וזעקתם לשמים להביא הרווחה ליהדות הונגריה.

במשך השנים שקודם לכן, ניסו הרבה יהודים להבריח את הגבולות, אך רבים מהם נתפסו ה". בזכרוני סיפור נפלא על בני זוג שניסו להבריח את הגבול, אך לצערם רק האשה הצליחה לברוח מידיהם ולעלות ארצה והבעל נתפס לבית הכלא. בצר לה היתה באה בתדירות אל הרה"ק ר' אהרן מבעלזא, להתחנן על נפש בעלה שיינצל מידי הרשעים, עד שיום אחד נענה הרבי מבעלזא ואמר: "היהודים ההונגרים יהיה להם ישועה!". ואכן לא ארכו הימים ופרץ המרד כאמור. כמובן כי תוך זמן קצר דיכאו הרוסים את המרד אך הרבה יהודים ניצלו את ההזדמנות ויצאו אל עבר העיר וינה, בירת אוסטריה, ומשם לארצות הברית או לארץ הקודש.

מכיון שאבי היה ת"ח וירא"ש וגם מוערך בקהילה, נוצרו עם הזמן קשרים בינו ובין אנשים מחוגי השלטון והדיפלומטים ששהו בהונגריה, שהיו לו לעזר לצרכי הקהילה. בין היתר היה לו קשר טוב עם הקונסול הישראלי בבודפשט, והלה אמר לו כי מכיון שהוא יהודי מבוגר, עם תואר של רב ומרביץ תורה ועוסק בחינוך, מה שנוגד את עקרונות השלטון ומאיים על קיום המדינה הדוגלת ברוח הקומוניזם ומתנגדת לדת, הרי שבקרוב ממש הוא יקבל דרכון ואישור לעזוב את הונגריה. ואכן לא איחר הזמן וקיבלנו אישור לכל בני המשפחה לעזוב את המדינה כבני מלכים...

בשנת תשי"ז, יצאנו ברוב שמחה מהגלות הקומוניסטית, ושמונו פעמינו לחונן את עפר ארצינו הקדושה. בשעה טובה עגנה האוניה בנמל חיפה, והורי קיבלו 'דירה' בבני ברק, שלא היתה בו יותר מחדר אחד, הדירה

כבן שלש הייתי בעת שפרצה מלחמת העולם השנייה.

אבי גויס ל"ע לצבא ההונגרי, בחזית מול ה"אויב", והיות שאמי היתה ילידת בודפשט בירת הונגריה, התגוררנו שם באותה תקופה, בדירה שבקומת מקלט יחד עם הסבים שלנו משני הצדדים.

בחסדי שמים שרדנו את שנות המלחמה האיומות, ולאט לאט החל העולם לחזור לשגרה. היהודים בהונגריה ייסדו בית ספר יהודי, להמשיך את שלשלת הדורות שנקטעה בעקבות שנות הזעם.

אך אז הבנו כי נפלנו תחת השלטון הסובייטי, ונפרס עלינו מסך ברזל מבלי יכולת לצאת ולבוא, מנותקים מכל קשר לעולם החיצון.

השמועות המועטות שהצליחו לחדור מעבר למסך, סיפרו על המדינה שהתייסדה בארץ ישראל, ואני רק ניסיתי לדמיין לעצמי כיצד נראית ארץ שכולה יהודים עד שאפילו השלטון והשוטרים המה יהודים. מה שכמובן לא העליתי בדעתי, הוא כי יש לשמור מרחק מהם למרות, או דווקא בגלל, שקוראים לעצמם בשם 'ישראל'... ובכל מקרה, בלבי ייחלתי לאותו יום מאושר בו אוכה לדרוך על אדמת ארץ הקודש.

ובכל זאת, החינוך הקומוניסטי שהקומוניזם החדיר בעוז בכל רחבי שלטונו, על 'שוויון' הזכויות של כל האזרחים מבלי להפלות בין איש לחברו, החדירו בנו מעין מחשבות פסול, על היות הגויים והיהודים שווים רח"ל. בעקבות העדר תקציב נסגר בית הספר היהודי בו למדתי, והוצרכתי ללמוד בבית ספר מקומי למשך שבע שנים הבאות, המורים הגויים נהגו בי בהבנה ולא הציקו לי על היותי יהודי, ויכולתי לשמור על יהדותי באין מפריע.

בחצר בית הכנסת, התקיים 'חיידר' יהודי, שהיה מעין 'קומפלקס' לכל צרכי היהדות, כגון בית דין ומקוה, בית השחיטה ומאפיית המצות. אך מבחינת השלטון היה אסור להימצא בשטח הזה יותר משעתיים בכל יום... ואני שהייתי לומד בבית הספר המקומי בשעות אחה"צ, הייתי הולך ללמוד לפנה"צ ב'חיידר' הזה, בו הייתי כמעט הילד היחיד בכיתה... היות שהמלמדים לא קיבלו שכר ראוי, ובהיותם קשי יום וטרודים בפרנסת ביתם, היו מקיימים את הפסוק "חושך שבטו שונא בנו" בהידור רב... זאת ועוד, שמחמת חוסר תקציב, מיזגו את הכתות ועשו כל שתי כתות יחד, כך שלא כולם מצאו את מקומם ללמוד יחד עם ילד שהוא בשנתיים או שלש שנים גדול או קטן יותר. ועל כולנה בעקבות המחסור התמידי לא היה חימום מספיק בחורף, וימים שלמים הייתי יושב ורועד מקור, אך מתחמם בקדושת התורה הקדושה...

בשעתיים האלה למדתי קצת חומש עם טייטש, בהגיה גרמנית, כמיטב מסורת אנשי 'אובערלאנד' [הונגריה העליונה] וגם מעט גמרא עם הבנה מועטת מאד.

יהודי חשוב מהונגריה, שהיה מיוודד עם אבי, תלמיד חכם וירא"ש מרבים.

בישיבה זו למדו כמחצית ממספר הבחורים שלמדו בישיבת ערלוי, כך שאכן קיבלתי יחס יותר אישי. כמג"ש שמשו שמה גדולי תורה, ביניהם הרה"ג ר' שאול ברייש, לימים רבה של ציריך בשווייץ.

אך לצערי לא היה אפילו מי שיכניס אותי לישיבה... אבי היה עסוק מדי להשיג לחם בשביל משפחתו. בהיותו בקי ומלומד, הוא שימש כמזכיר אצל לורנץ, לתרגם את המכתבים לכמה שפות כדי לשולחם לחו"ל, כך שהוא היה חוזר מאד מאוחר בלילה הביתה, וכמעט שלא הכרתי אותו. וכך מצאתי את עצמי אחרי חצי שנה מחוסר מעש, חוזר לישיבת ערלוי.

אך האדמו"ר, שראה שאני לא מצליח בישיבה, הציע לי להיכנס ללמוד בישיבה ליטאית.

והאמת, כי כאשר שמעתי זאת, לא ידעתי מה זה. חייתי כל השנים האלה בתוך הבנין של הישיבה, מבלי לנסות לצאת אפילו החוצה להסתובב, עקב חוסר היכרות עם השפה והפחד מפני פגישה עם אנשים לא רצויים.

גם כסף לא היה לי בשביל לנסוע לישיבה אחרת, אך האדמו"ר הוציא מכיסו כמה לירות ונתן לי, כדי שיהיה לי איך לנסוע לישיבת 'בית מאיר'.

כעבור ימים ספורים נכנסתי לישיבת בית מאיר, ונדמהתי נוכח העוצמה וקול התורה המדהדה, כאשר כתשעים בחורים ממלאים את היכל הישיבה ומתנצחים זה עם זה בהלכה...

ראש הישיבה והמשגיח היו בני משפחה של החזו"א, וכן כל שאר אנשי הצוות היו לעילא ולעילא. קיבלתי כחברותא בחור ליטאי, שהיה בעל הסברה, והתחלתי להרגיש חשק בלימוד. על אף שעדיין ניכרו בי כל השנים בהם הייתי מנותק מהלימוד, אך ניסיתי להתגבר ככל יכולתי.

במשך הזמן הגיע ר' נחמן רוזנטל שיחי לישיבה, והחל לקרב אותי, יחד עם עוד בחורים מהישיבה, לאורו של רביה"ק. וכאשר שמעתי ממנו על הליקוטי מוהר"ן ועל ההתבודדות ונזכרתי באותן דיבורים של הרב פריש ששמעתי לפני כמה שנים, אמרתי לר' נחמן שאני מאד מעוניין לראות ולשמע מה זה ברסלב.

הייתי משתתף בשיעוריו של הרה"ח ר' נתן צבי קעניג, שם נפגשתי עם הרבה מקורבים מיישובות סלבודקא, פוניבז' ועוד, והתחלתי לחיות בתורה ועבודת ה'.

באותן שנים עדיין הייתי הולך כמנהג הבחורים בהונגריה, עם כובע קסקט, בשונה מבחורי הישיבה כאן בארץ הקודש, אך עם הזמן לימדו אותי כיצד להתלבש ולהתאקלם בסביבה...

כמו"כ היה הרה"ח ר' נתן ליברמנש מקרב אותי הרבה, כשהייתי בא להתפלל בכלל ברסלב, והיינו יוצאים כל בני חבורת המקורבים מהישיבות הליטאיות יחד, בכל ליל שישי לקיים את עצת ההתבודדות בין עצי השדה בפרדסים שמסביב לעיר.

את החיים הטובים שהיה לי אז ואת הרגשת התענוג הרוחני העילאי אי אפשר לתאר.

מבני החבורה שאני זוכר היו: ר' נח חפץ ז"ל, ר' מאיר סטביצקי, ר' שמואל טיקוצ'ינסקי ז"ל, ר' ישראל דנציגר האדמו"ר מאלכסנדר, ר' יצחק צבי סופר ז"ל.

חברי היו אומרים לי: הנך הונגרי, ליטאי, ברסלב'ר, ספרדי (שכן הייתי הולך גם הרבה לבבא סאלי זצ"ל).

וכך ב"ה זכיתי לגלות את האור ולהתקרב לדרכו של רבינו הקדוש ועצותיו הנוראות, ואני מתפלל הרבה להקב"ה, כי אם הוא יכול להאיר לבחור צעיר, לדבר אליו ולשיח לו את הלב, ותוך כמה שנים לעשות ממנו יהודי כשר ועובד ה', כן יעזרני שאזכה באמת להתקרב לאורו של רביה"ק כמו שהוא רוצה, ולקיים את כל עצותיו בתמימות ופשיטות...

היתה ממוקמת היכן שהיום רח' חזון איש פינת הרב דסלר, בחדר הקטן הזה לא היה אפילו מקום להניח מזרון על הרצפה בשבילי לישון, וקרוב משפחה של אמי הזמין אותי לישון בביתו...

למחרת היום לקחני אותו קרוב משפחה לסייר בארץ הקודש, הוא הראה לי את רחובות העיר בני ברק המתחדשת ואת בתי הכנסיות שבה.

אחד הדודים שלי, שהתגורר בקטמון, הציע לאבי לשלוח אותי לישיבת 'ערלוי' בראשות האדמו"ר מערלוי ז"ל, ואכן אבי לא חשב פעמיים ויממה לאחר שהגעתי ארצה נתן בידי כמה לירות ושלה אותי ללמוד בעיה"ק ירושלים בישיבה שבשכונת קטמון.

לא ידעתי מימיני ומשמאלי, וגם לא הכרתי את השפה המדוברת, הרי בקושי דיברתי אידיש מתובלת בהונגרית וגרמנית... אך בס"ד בסוף היום הגעתי לישיבה בקטמון, כאשר ראש הישיבה האדמו"ר ר' יוחנן סופר זצ"ל מקבל את פני בחמימות.

בישיבה למדו אז כארבעים בחורים, והיינו מתפללים יחד עם ראש הישיבה וגם לומדים ואוכלים באותו חדר.

אך אני אישית סבלתי מקשיי הסתגלות קשים מאד. הידע התורני שלי היה נמוך בהרבה משל בני גילי, ובנוסף, היותי מרוחק מביתי וקשיי השפה שברו את לבי ונפשי מאד.

וכאשר הורי מתגלגלים מדירת חדר אחת לרעותה, לא היה לי אפילו בבין הזמנים לאן לחזור, כך שגם בליל הסדר נשארתי בקטמון אצל קרוב משפחה רחוק של אמי.

באחד הימים בתחילת הזמן, כאשר מחוסר חשק ללימוד שנבע מקשיי, כאמור, הייתי מבלה את שעותיי במרפסת של הישיבה... נזכרתי לפתע, כי מעלי נמצא בורא כל העולמים, ומצאתי את עצמי משיח את לבי לאבי שבשמים. אמרתי לו: "אתה עזרת לי במשך כל השנים בהונגריה, וזיכית אותי לחונן את עפר ארץ הקודש, אנא תעזור לי שאזכה להיות יהודי כשר, לומד ועושה רצונך כראוי וכנכון!"

שפתי היתה עשירה ומליצית, שכן עוד בבודפסט היו מארגנים 'הצגות' בחנוכה ובפורים ללכד את הילדים ולקרנם לתורה ולמצוות, ואני הייתי השחקן הראשי בהצגות אלו, וכך שוחחתי עם ה' דקות ארוכות.

לפתע מישהו עובר ולופת אותי בצווארוני. זה היה ר' משה פריש, אחיו של ר' דניאל פריש המקובל הנודע בעל "מתוק מדבש", איתו היתה לי היכרות עוד מהונגריה. והוא שואל אותי 'הרי כבר התחילו את הזמן, למה אתה יושב פה בחוץ?' משלא ענית, הוא המשיך ושאל: "ראיתי אותך משוחח עם האויר, האם אתה יודע מה אתה עושה?" על זה עניתי כי אני משוחח עם רבונו של עולם.

לשמע זאת הוא שאל אותי: "האם אתה ברסלב'ר? למה אתה עושה התבודדות?" שאלתי אותו "מה שאלת שאני, ומה אמרת שאני עושה?" לא הצלחתי להבין על מה הוא מדבר...

אז הוא התחיל להסביר לי מה זה התבודדות, ותוך כדי הוא מספר לי כי הוא כבר גמר פעמיים את הליקו"מ... שאלתי אותו מה זה 'ליקו"מ'. הוא ראה עם מי יש לו עסק, והתחיל להסביר לי מהתחלה, כי היה צדיק ושמו רבי נחמן מברסלב, שחי לפני כמאתיים שנה באוקראינה, וחיבר סיפר ליקוטי מוהר"ן ושכדאי לי מאד להכיר את הספר.

אולם הדברים, בהיותם זרים ורחוקים ממני מאד, פרחו ממני ונשכחו מזכרוני.

כך עברתי בישיבה שלש שנים, ואבי בראותו שאני לא מצליח בישיבה יותר מדאי, הציע לי שאני אחזור לבני ברק, שם יש ישיבה פרטית ואני אקבל יחס אישי יותר וכדומה. הישיבה היתה בראשות הרב בנדיקט,

לאסוקי שמעתתא

ליבון דברי רביה"ק ותלמידיו

שאלה: האם להשתמש בסגולות שונות סותר את עצות רביה"ק, ואיך נהגו בכך אנ"ש ומענין לענין: האם השתתחות על קברי הצדיקים סותרת את ההשתתחות על ציון רבינו הקדוש, ומה נהגו אנ"ש?

דיליה באמונה. שכן כאשר נתבונן נראה כי מי שיש לו אמונה שלימה ברבינו אינו עוסק בדברים אחרים. הרי יש לנו את ציונו של רביה"ק באומן ומדוע לנסוע לקברי צדיקים אחרים? אלא מכיון שהיום המוחות לא מיושבים, וכאשר יושבים אצל ציונו של רביה"ק ולא מנצלים את הזמן כראוי, הרי מוטב שיסע לקברי צדיקים אחרים לנצל את הזמן בתפילה ותורה וכדומה מאשר ישב בטל... אולם כשמנצלים את הזמן, ויכולים לשבת שעות ארוכות על הציון, הרי אין כבר משיכה כלל ללכת למקומות אחרים...

בשנים הראשונות שנפתחו הגבולות, נסעו אנ"ש להשתטח גם על ציונם של הבעש"ט ושאר צדיקים, וכאשר סיפרו זאת לרלו"צ נענה: "מה חסר לנו, יש לנו את ציון רביה"ק!"

כי לרלו"צ היה אומר תמיד שאצל ציון רביה"ק יש לנצל את הזמן ככל האפשר, ואם כן הרי אין צריכים לשום מקום אחר.

וכן ידוע כי החסיד ר' שמואל הורביץ ששהה בעיר אומן למשך כשנתיים, לא נסע לשום מקום אחר, מלבד הציון הקדוש והקלו"ז. כי הוא הרי ידע לנצל את הזמן כמו שצריך...

לעומת זאת מסופר על אחד מאנ"ש שהתגורר בעיר ברדיטשוב, שהיה מרבה להשתטח על ציונו של הרה"ק מברדיטשוב, שכן הוא התגורר שמה ומדוע לא יחטוף תפילות על קבר הצדיק.

בשנים האחרונות לפני המלחמה היו התבטאויות אצל אנ"ש באומן כי יש לחטוף כמה שאפשר אצל הציון כי מי יודע מה יהיה...

ומה שמרבים אנ"ש כאן בארה"ק להשתטח על ציונו של הרשב"י זה ענין אחר לגמרי, שכן הרשב"י הרי הוא מצדיקי יחידי הדורות, ומכיון שיש מבנה ומקומות ישיבה ביישוב הדעת כראוי, יכולים לשבת שם זמן רב.

ידוע הסיפור על אחד מאנ"ש שהיה תלמידו של ר' שמואל אייזיק תלמיד רביה"ק, וציפה שנים רבות לזש"ק ועדיין לא זכה להיפקד. וכאשר עשה פעם איזה טובה להרה"ק ר' מרדכי מטשערנאביל אמרו אנשיו כי יברכהו בזש"ק נענה תיכף ואמר: "איני רוצה, יש לי כבר ברכה מרבי ר' שמואל אייזיק!".

ודבר זה תלוי רק בהרגשה האישית, הרי רבינו דיבר מתפילה ואין צריכים עוד לשום דבר אחר, אך מה יעשה מי שאינו אוזן עדיין בשלימות האמונה והתפילה, הוא נתפס לדברים כאלו ואחרים.

<<< המשך בעמ' 12

תשובת הרה"ח ר' מנחם ישראל רוזנפלד שליט"א

באופן כללי ניתן לומר כי עיסוק בסגולות המקובלות בעם ישראל אינו סותר את האמונה ברביה"ק, שהרי רבינו בעצמו מביא סגולות שונות בספר המידות.

ובכל זאת נהגו אנ"ש שלא לעסוק בסגולות השייכות לעניני רפואה, כמו שרביה"ק הרבה לדבר על שלא לעסוק ברופאים ולא להשתמש ברפואותיהם, וכידוע על מוהרנ"ת שלא רצה להשתמש אפילו בסגולות המובאות בספר המידות. רק היו מרבים בתפילות ותחנונים על כל דבר.

וכמו שידוע על החסיד ר' אריה ליב שפירא ז"ל כי כאשר רעייתו נצרכה לרפואה, ובני המשפחה התעקשו להביא בשבילה רופא ולא היה בכוחו להתנגד, לקח את המרשם שרשם הרופא וקנה במקומו בקבוק סירופ מתוק (פטל)... לעומת זאת בסגולות למציאת חן וכדומה היה ר' אריה ליב משתמש בהם בשופי.

ולגבי השתתחות על קברי הצדיקים, הרי בגמ' חגיגה מובא כי רשב"י אמר לבנו שילך לתנאים אחרים ללמוד מהם, וכן בגמ' ברכות כשחלה בנו של רבי יוחנן בן זכאי ביקש מתלמידו רבי חנינא בן דוסא שיתפלל עליו ואכן הוא פעל בתפילתו והתרפא, נענה רבי יוחנן בן זכאי שהוא כמו שר ורבי חנינא הוא כמו עבד שיכול להיכנס אימת שרוצה, הרי שהצדיק בעצמו לפעמים שולח לאחרים, שכן יש דברים שיכולים להיושע גם אצל אחרים, וזה לא שום סתירה להתקשרות לצדיק אליו אנו זוכים להיות מקושר.

וכן ראינו אצל אנ"ש שהיו מרבים להשתטח על קברי הצדיקים קדושים אשר בארץ המה, וכמו שיש שיחה מרבינו הקדוש כי יש להתברך מכל "גוטער איד" [יהודי טוב, כינוי למנהיג באותן ימים], הרי שרבינו בעצמו סבר שיש מקום לפעול ישועות גם אצל צדיקים אחרים.

תשובת הרה"ח ר' מאיר קרלבוך שליט"א

לגבי השימוש בסגולות, הרי ידוע כי מוהרנ"ת לא עשה אפילו את הסגולות שרבינו מביא בספר המדות, לעומת זאת היו כאלו שנהגו אחרת.

וזו גם התשובה לשאלה השניה בענין ההשתתחות על שאר קברי הצדיקים: לא היה בזה מנהג קבוע.

כי בדברים אלו אין שייך לומר מה נהגו, אלא כל אחד כפום דרגא

הכבשן

סיפורים מכבשונה של ברסלב

"איך אברך כמוך מהשול במא"ש נוסע ברכבת?"

גם לאחר פטירת ר' לוי יצחק נשארה דמותו חקוקה בנפשו, וכאשר היה שומע הקלטות משיעוריו היה מחיה את נפשו בהם. בשנים המאוחרות נודע, כי היה בקי נפלא בספה"ק "ליקוטי מוהר"ן", עד כי כאשר הפצירו בו היה יכול לחזור על קטעים שלמים בע"פ בלשונו המדויקת. ידידיו היו נהנים לבחון אותו כשהיו מתחילים קטע מסויים והוא היה ממשיך בע"פ.

וכשהיה מזכיר את דברי רבינו היה אומר אותם באהבה והתבטלות גמורה, וגם בהתלהבות והשתוקקות נמרץ. גם ראו כי עצם הזכרת שמו של רביה"ק מחיה ומשמחת אותו מאד.

אחיו מספר, כי בצעירותו ראה דפים מחידושי תורתו שהיו ממש מתוקים, וזאת בלא שידע מכך אף אחד, ואף לא דיבר מחידושיו עם אף אחד.

היה משתתף בקביעות בימי ראש השנה הק' ב'קבוץ' בירושלים בביהמ"ד הגדול מא"ש.

בראש השנה של שנת תשפ"א לאחר שהאריך עם אחיינו בשיחה לאחר תפילת מנחה בבית הכנסת, אמר לאחינו "אתה רואה את החולצה הזאת שאני לובש? ב"סיפורי מעשיות" יש מעשה של החיגר שהיה אוכל עשבים, ואמר על זה ר' לוי יצחק בנדר "אמאל דארף מען זאך מחייה זיין מיט א גראז" [-לפעמים צריך האדם להחיות את עצמו בעשב], כשכוונתו כי חולצה זו משמחת אותו לכן הוא לבש אותה. לשאלת אחיינו האם התכוין ר' לוי יצחק לתורה רפ"ב, מיד הגיב ר' בן ציון: "לא! זה ברוחני זה בגשמי". [היינו שברפ"ב החיזוק הוא בנקודות הטובות ברוחניות, ואילו ר' לוי יצחק התכוין שלפעמים אדם צריך להחיות את עצמו אפי' בדברים גשמיים].

כל ימי חייו היה מסובב בצער וייסורים, ביותר בעשר השנים האחרונות מעת שנפל לחולי שגרם לו לסבל ולייסורים נוראים ברגליו, והיתה קשה עליו התנועה, בעקבות כך סבל מקשיי נשימה ה"י.

בתקופה זו ניכר במידת הכרת הטוב שבו, וכל מכריו מספרים שכל מי שעזר לו במצבו היה פיו מלא הודאה אליו בריבוי דברים.

אברך יקר מאנ"ש מספר סיפור נפלא שהיה לו עם ר' בן ציון: לצורך רפואה לאחד מב"ב הייתי צריך להגיע בדחיפות לביה"ח, והחלטי כי הדרך הכי קלה ומהירה היא הנסיעה ב'רכבת הקלה'.

על אם הדרך אני שומע לפתע מאחורי: "אברך!" [כאן הוא נקט בשם משפחתי], נרתעתי, מי הוא זה המכירני וצועק את שמי ככה בפומבי, ושוב אני שומע את הקול: "אברך!" עם שם משפחתי" כשהוא מוסיף באירוניה: "איך אברך כמוך מהשול במא"ש נוסע ברכבת?".

דמות מסתורית הסתובבה בביהמ"ד הגדול במא"ש בעשרות השנים האחרונות. בחור בעל כשרון וזכרון נפלא, מאיר פניו לכל אדם, ומאידך, צנוע ומתהלך בצדי הדרכים. שמו בן ציון פרימשלנו, שהיה נכדם של הבעש"ט וגדולי תלמידיו, ועוד רבנים דגולים בדורות שלאחריהם. הבה נתחקה אחר תהלוכות חייו המופלאות, ויהיו הדברים לעילוי נשמתו.

ר' בן ציון ז"ל נולד בשנת תש"כ, לאביו ר' מרדכי שלמה זצ"ל.

בשנות העשרים לחייו נמשך לחסידות ברסלב, וקבע את מקומו בשיעוריו של הרה"ח ר' לוי יצחק בנדר זצ"ל. תמיד היה כרוך אחריו לשמוע אמרי פיו, וכשהיה חוזר על דבריו היה מקפיד לחזור בדיוק על המילים כפי שיצאו מפיו של ר' לוי יצחק, לא פחות ולא יותר, ואף ידע לומר באיזה מקום ובאיזה זמן אמר כן.

היה ישר מאוד בשכלו ובהנהגותיו, ואהב ללכת בדרכי התמימות מבלי לחפש המצאות חדשות.

עוד בצעירותו היה משכים רבות בשנים בחצות לילה, מבלי להחסיר אפילו לילה אחד, והיה דרכו לקונן על הגלות באמירת סדר "תיקון חצות" ולחזור לישון עד עלות השחר, כאשר הוא מתגבר כארי לקום ולהתפלל תפילת שחרית כותיקין. מעידים אלו שהיו עמו בישיבה, שקימתו בחצות היה נראה אצלו כדבר פשוט וקל, כאדם שקם בבוקר באופן רגיל...

היו לו סדרים קבועים ללמוד ששה סדרי משנה וארבעה חלקי שו"ע על הסדר, כמו"כ היה לו סדר מיוחד ללמוד שו"ע או"ח עם משנה ברורה.

רבות בשנים היה מקפיד על טבילה כל יום, וגם בעתות מלחמה היה הולך לטבול בים בתעצומת נפש בלתי נדלית.

תמיד אחז בפלך השתיקה ומליבא לפומא לא גליא עומק רעיוני ומצפוניו. אגב, פעם אחת סיפר כי ביום אחד דיבר עם ר' לוי יצחק אודות חיפוש שידוך עבורו ורלו"צ אמר לו כי הוא צריך לדבר יותר עם אנשים, להיות מעורב עם הבריות. לאחר מכן בשעת השיעור שח ר' לוי יצחק אודות דבר זה לשוחח עם אנשים ולפקח דעתו עם הבריות, מבלי שציבור השומעים הרגישו כלל שהוא מייחס את דבריו ישירות לר' בן ציון...

היה בעל מוח כשרוני במיוחד ובעל רגש עצום, אוצר מלא וגדוש בדברי תורה וחכמה, וכאמור, היה חוזר על אמרותיו של ר' לוי יצחק בדיוק נמרץ מבלי לשנות תנועה וזיז כלשהו, כאשר אף היה מעמיד אחרים על דיוקם של דברים שלא לשנות את הכוונה.

סובבתי את ראשי והנה אני רואה את ר' בן ציון יושב באחד מהספסלים האחוריים, הרכבת היתה די ריקה בשעה זו, ובכל זאת בנפשו העדינה לא היה יכול להבין איך אברך כמוני מסלתה ומשמנה של משפחה ירושלמית שורשית נוסע ברכבת... ניתן לומר כי עד היום מהדהד בראשי אותה 'תביעה' בקולו של ר' בן ציון מה שמונע ממני לחשוב על נסיעה חוזרת ברכבת [את ר' בן ציון עצמו דנתי לכף זכות ביודעי את מצבו הבריאותי החמור].

•

בערב ראש השנה האחרון הגיע במסירות נפש עצומה להתפלל תפילת מעריב הראשונה של השנה, כשהוא חוזר ברגל עד לביתו שבשכונת 'כנסת' המרוחקת. למחרת טרח שוב בהתאמצות יתירה, לבוא ולהתפלל תפילת שחרית עם ה'קיבוץ', על אף שההליכה היתה קשה עליו ובכל כמה פסיעות היה צריך לעצור לנוח עקב קשיי נשימה, כאשר מרחק זה שלוקח לאדם מן השורה כעשרים דקות לקח לו יותר משעה...

ברוב חביבותו למצוות, קנה את פתיחת ארון הקודש במחיר גבוה במיוחד של 2,000 דולר, כשהוא שמח על נועם חלקו שנפלה זכות זו להוציא שמונה ספרי תורה (לכל ה'בתים' המתקיימים ברחבי הבנין).

לאחר פטירתו מצאו בביתו שהוא כבר הספיק לקנות תיקיה חדשה, עליה נכתב "פתיחת היכל ארון הקודש ראש השנה תשפ"ב, יום א ראשון של ראש השנה, בית הכנסת הגדול דחסידי ברסלב, מאה שערים רח' סלנט 36 ירושלים עיה"ק, בית ראשון, מאיתי בן ציון פרימשלנו שיח" בן הרב ר' מרדכי שלמה פרימשלנו ז"ל, סך 2000 \$", וכבר היה בתיקיה קבלה על סך ארבע מאות שקל שכבר הספיק לשלם, כאשר הוא תיכנן בכך להכניס באופן מסודר כל הקבלות על התשלומים שהוא יעביר במשך השנה עבור זה. ואכן בימי ה"שבעה" השלימו אחיו את תשלום כל האלפיים דולר לעשות נייהא לנשמתו.

ביום שני של ראש השנה כבר לא היה לו כוח לצאת מהבית, ואחיינו טרח עד לביתו ותקע בשבילו שלשים קולות, כשר' בן ציון מברך את הברכות בעצמו, בהתעוררות נפלאה וגם משמש כ'מקריא', כמו"כ חזר אליו לאחר תפילת מוסף ותקע בשבילו עוד שלשים קולות.

לפני לכתו, נענה ר' בן ציון לאחיינו, כי בענין שידוכים הרי צריך שדכן, ובליקוטי מוהר"ן בהתחלה אומר רבינו, ש"שדכן" ר"ת כ'רסיה ש'ביבין ד'י נ'ור.

דבריו היו סתומים וחתומים, במיוחד כאשר ניסו לחפש זאת ולא מצאו את הדברים הללו בהתחלת ליקו"מ לא בחלק ראשון ולא בחלק שני. עד שבא אחד מאנ"ש לניחום אבלים ושאלוהו אודות כך, והוא נזכר כי דברים אלו הובאו בחיי מוהר"ן פ"ד, וכך איתא שם, שרבינו ראה חלום קודם ראש השנה שאמר תורה זו, וראה בחלום שהביאו לו כסא ונתקרב לראותו אנשים נשים וטף וכשחזרו משם מיד נעשה שידוכים ביניהם, ואמר רבינו כי ראה שהיה חקוק על הכסא כל צורות בראי עולם וכל אחד עם בת זוגו, וע"כ נעשה תיכף שידוכים כי כל אחד מצא בכסא את בת זוגו, ואמר רבינו שנפל בדעתו כי כ'רסיה ש'ביבין ד'י נ'ור ר"ת שדכן כי ע"י הכסא נעשים שידוכין. ומוהר"ן מוסיף, כי תורה א' בליקוטי מוהר"ן תנינא, שנאמרה בראש השנה שאחרי זה הסיפור היא פירוש על המעשה הנ"ל, ע"כ. ואמר, כי לפי הזכרון נראים הדברים הללו, כאילו הם חלק מהתורה עצמה, ויתכן כי זו היתה כוונת ר' בן ציון, שאמר כי רבינו אמר דברים אלו בהקשר לתורה שבליקוטי מוהר"ן בהתחלה.

•

ביום הכיפורים הוא צם במסירות נפש, אך הלך ונחלש מיום ליום, עד שיומיים לפני חג הסוכות הוא פונה לבית החולים, וביום טוב הראשון של חג יצתה נשמתו הזכה בטהרה.

ואמרו אנ"ש, כי נתקיים בו המשך השיחה בחיי מוהר"ן שם, שרבינו אמר, כי באותו חלום כאשר נתקרב לכסא ראה שם ראש השנה ממש ויום כיפור ממש וסוכות ממש ועלה בדעתו "שכרסיה" ר"ת ראש השנה יום כ"יפור ס'וכות, ואצל ר' בן ציון נצטרפו שלושה חגים אלו יחדיו במסירות נפש, כי בראש השנה נתאמץ מאוד לילך לקיבוץ דחסידי ברסלב, וביום כיפור צם במסירות נפש, ועלתה נשמתו ביו"ט ראשון של חג הסוכות.

במוצאי יו"ט ליווהו אחיו החשובים ובני משפחתו יחד עם אנ"ש יבלחט"א למנוחתו האחרונה, ונטמן בהר המנוחות, עדי יקיצו וירננו שוכני עפר.

בהיות והמנוח לא השאיר אחריו זרע של קיימא מתבקשים אנ"ש ללמוד ולהתפלל ולעשות לע"ר ר' בן ציון בן ר' מרדכי שלמה ז"ל. ת.נ.צ.ב.ה.

"לאסוקי שמעתתא"

<< המשך מעמ' 10

אין צריך לשום דבר כי אם לחם ומים, כי בכח האמונה והתפילה הוא פועל כל מה שצריך.

ידוע הסיפור על ר' משה ירוסלבסקי, שהיה מארגן את הסעודות למשתתפי הקיבוץ הקדוש בימי ראש השנה באומן, ובשנה האחרונה כבר התהדקה טבעת החנק של השלטון הקומוניסטי, אך למרות כל הקשיים הוא התאמץ וזכה להעמיד את הסעודות כראוי וכנכון.

במשך ימי ראש השנה הוא ניגש אל הרה"ח ר' לוי יצחק בנדר ואמר לו: "בשנה הבאה אני כבר אהיה בארץ ישראל!" לשאלת רלו"צ "מהיכן אתה יודע?" אמר לו: "ברוך ה' כל מה שאני מבקש בציון רביה"ק אני נענה, והשנה הפצרת וביקשתי הרבה שאזכה לעלות לאר"י, ואני בטוח שתקבל תפילתי!" וכך הוה, באותה שנה קיבל אשרת יציאה מרוסיה ועלה לחונן את עפר ארה"ק.

הרי לנו אמונה תמימה ופשוטה בכח רביה"ק, שאכן פעלה את פעולתה. ולכאורה הרי אלו דברים פשוטים, אולם מי יאמר זיכיתי לבי, וצריכים לחזק הרבה האמונה בצדיק ובקיום עצותיו. ה' יזכנו.

זכורני שכאשר התארגנה נסיעה להשתטח על ציונו של יונתן בן עוזיאל בעמוקה, אמר ר' שמואל שפירא "הרי אפשר לפעול אצל ר' שמעון, ומדוע לנסוע לעמוקה?!"

הרי יש לנו את הציון של רביה"ק, ומדוע ללכת משם למקומות אחרים?! על רבינו בעצמו מסופר כי הוא הלך להשתטח על קבר הבעש"ט, אבל מאנ"ש לא שמעתי זאת. אבל כהיום שהמוחות חלושים אי אפשר לקבוע מסמרות בזה וגם אי אפשר לחקות אחרים בזה.

הרי מה שעוסקים בסגולות, הוא מחמת שחסרה האמונה כי התפילה פועלת הישועות, ומחפשים להיתלות בעובדות "מעשיות" יותר לקרב את הישועה...

איני יכול לומר שזה פגם, אבל חסרה האמונה. וכי מדוע ללכת לאחריים כשיש לנו את רבינו הקדוש?! כאשר מאמינים בעצות של רביה"ק ובקדושת הציון, בפרט שרבינו אמר שהוא כמו שעובר מחדר לחדר, מה צריכים יותר מזה?!

רבינו אומר בתורה א' תנינא לגבי רפואות, כי כאשר האמונה בשלימות

מכתב מרה"ח ר' אברהם מרדכי פלברבוים ז"ל מתפרסם לראשונה באדיבות המשפחה שיחי'

מכל תאוות העוה"ז, ומקדש ומטהר את עצמו וזוכה לבטל כל ישות ולזכות לענווה בשלימות, להיכלל בהשי"ת להדבק בשרשו (ולעבודה כזו צריכין אנו להשתוקק ולכסוף תמיד.

וזהו החילוק בין דרך החסידות לדרך המוסר, כי אצלם עיקר העבודה שעובדים הוא לשבור היצר, ודאי זו דרגא גבוהה מאד, אבל האם הלזו יקרא שלמות כי לשבור התאוה פירושו שרצונו לעשות רע, רק שובר זאת הלוואי שנגיע לזה, אבל שלימות וודאי זה אינו, כל זמן שרצונו הוא נגד רצון השי"ת, גיוואלד. אבל רביה"ק למדנו, שצריך לעבוד על זה, שימאס לגמרי בתאוות. ולא יהיה לו שום רצון קל נגד השי"ת ח"ו, אלא שיתבטל לגמרי להשי"ת ולא יחשק כלל לחטוא נגדו ולהמרות רצונו. ודאי להתחיל צריכין בשבירת התאוה, אבל ההשתוקקות והכיסופין צריכין להיות תמיד להגיע לחיים טובים כאלה שיהי' ממש

רוחני ולא יחשק כלל לעשות רע, ויהי' רצונו שלם כרצון השי"ת. והחילוק ביניהם הוא. כי אצלם עובדים רק בעבודות מעשיות, "בידיים". בידיים אפשר רק לשבור תאוה וגם זה לא תמיד, כי צריך הדבר ס"ד [כי הם אווזים שצריך לעשות לבד, ואם נתפלל, הרי אין זה בחירה, וטעות גדולה בידם, כי זה לבד שמתפללים זה עצמו בחירה, ועדיף טפי, כי אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו]. אבל למאוס לגמרי ברע לשנות את הלב, זה אי אפשר כלל בידיים אבל רביה"ק לימדנו וחנכנו שא"א כלל בלא תפלה, וע"י תפלה אפשר להגיע למדריגה גבוהה מאוד כזו עד שימאס לגמרי בתאוות העוה"ז ויתבטל לגמרי להשי"ת וכו' כנ"ל, כי היפלא מה' דבר. השי"ת יכול בוודאי לשנות גם את לבי וכו'.

ולזכות לכל הנ"ל הוא ע"י תפלה, וביותר ע"י התקשרות וביטול להצדיק האמת, שעיי"ז זוכים להשיג מדריגות עליונות וכמש"כ רביז"ל בליקו"ת תורה לט' עיי"ש, שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא במעשה מרכבה, וזה ע"י כח משה רבינו וכו'.

וכ' רביה"ק זיע"א בתורה ד' ח"א כשאדם יודע שכל מאורעותיו הם לטובת זאת הבחי' היא מעין עוה"ב. וכו' כשאחז"ל ביום ההוא יהי' ה' אחד וגו' והקשו וכי האידינא לאו הוא אחד ותיצרו חז"ל האידינא מברכין על הטובה, הטוב והמטיב ועל הרעה דיין האמת ולעתידי כולו הטוב והמטיב שיהי' שם ה' ושם אלקים אחדות אחד. ע"כ..... פ"י כשאדם יודע שכל מאורעותיו הם לטובתו וכו' מעין עוה"ב וכו'.... כי מתי אפשר לו לדעת זאת, רק כאשר דבוק הוא בהשי"ת תמיד ומתבטל אליו בתכלית, כי אז נכלל במחוייב המציאות והשי"ת הוא כולו טוב, ממילא אין אצלו חילוקים בין טוב לרע, כי אינו רואה רע כלל כי נכלל בהשי"ת, וזה שכ' רש"י בפסחים שלעתידי לבוא כולו הטוב והמטיב, כי יתבטלו בשורות רעות.

<<< המשך בעמוד 18

בס"ד יום ב' פ' וירא יג' מרחשון תשכ"ט לפ"ק ב"ב ת"ו האלקים יענה את שלום ידידי ורעי אהובי הב' חיים שלמה ניי"ו לעד.

אחדשה"ט באה"ר ובשמחה, אבקש את סליחתך על שלא כתבתי לך עד כה, מפני טרדותי כידוע לך, ואקוה מעכשיו בס"ד לכתוב לך בקביעות, והריני מוסר את עצמי בכל אשר יצא מתחת קולמוסי על השי"ת לבדו, ומקשר א"ע בזה לכל הצדיקים האמתיים וכו' ובפרט לרביה"ק זיע"א שאכתוב רק כרצונו ית'.

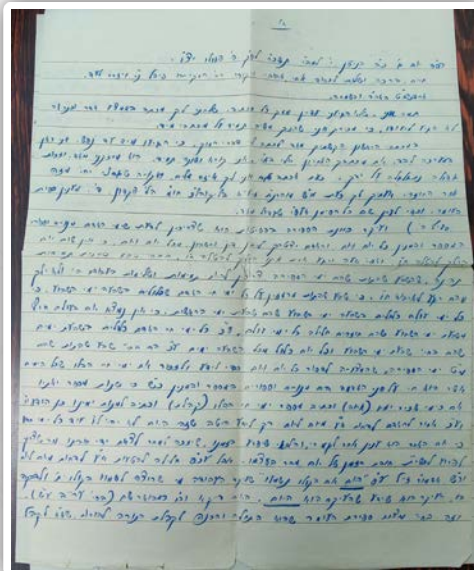
עיין היטב בתורה נב' בח"א הניעור בלילה וכו', שתכלית הבריאה שברא הקב"ה את העולם הוא כדי שיתגלה כבוד השי"ת ומלכותו בעולם, וזה נעשה ע"י שישאל עושים רצונו ית', (וכל העולם נברא בשביל ישראל לשם כך, וכל מה שעושים רצונו ית' יותר, ומכניסים עוד איזה חלק טוב בבריאה, ממילא נתעלה כל העולם כולו עי"ז, [עיין בספר

מסילת ישרים פרק א'] כי כל העולם תלוי בעבודת איש הישראלי [עיין בספר יסוד ושורש העבודה] וע"י עבודתו הוא מתעלה וכל העולם כולו נתעלה עמו וזה מה שכתב רביה"ק, שעיי"ז נעשה העולם בבחי' מחוייב המציאות וכדלהלן.)

וכ' רביה"ק שלזכות להכלל בשרשו, להכלל בהשי"ת, שהוא מחוייב המציאות א"א לזכות רק ע"י ביטול, שיבטל את עצמו לגמרי מכל התאוות, שיתבטל להשי"ת עד שיהא נכלל באחדותו ית'. וזה אפשר רק ע"י התבודדות וכו' כי השי"ת ברא העולם הגשמי הזה, ושלח בו את האדם, כדי שדייקא בעוה"ז הגשמי יעבדו את השי"ת, ויעשו מן הגשמיות רוחניות, לעשות מן הגוף א שטיק נשמה, שהגוף הוא הסתרה להשי"ת, כי הנשמה משתוקקת תמיד להתדבק בהשי"ת, רק הגוף מסתיר ומפריע לזה, וכל עבודתנו לעבוד ע"ז שהגוף לא יהיה הסתרה, ויהי' ג"כ א שטיק נשמה, ורק עי"ז מתגלה כבודו ית' בעולם, וכל עובדא טובה בעוה"ז, וזכים לעשות מגופו ומכל העולם כולו א שטיק רוחניות.

וזה מה שכתב רביה"ק שעיי"ז נכללים במחוייב המציאות. כי מחוייב המציאות הוא רק השי"ת לבד, אבל מה שיותר נכללים בו, ע"י שעושים רצונו ומואסים בתאוות הרעות ומתבטלים אליו, עי"ז נכללים בו במחוייב המציאות וממילא נעשים בחי' מחוייב המציאות. (כי זה כלל שאם מתבטלים לאחד אזי נכללים בו) ואם ישראל נכללים במחוייב המציאות, ממילא כל העולם כולו שהוא תלוי בישראל גם כן נכלל במחוייב המציאות, וזה כל עבודתנו לעשות מזה העולם הגשמי א שטיק רוחניות א מחוייב המציאות (עיין כל זה היטב בהתו' הנ"ל).

ולזכות לזה הוא ע"י שמפרש שיחתו לפניו ית' ועובד על עצמו, עד ששובר ומואס בכל תאוה ותאוה, עד שזוכה לבטל את עצמו לגמרי

לקדושים אשר בארץ

חקר קברי צדיקים

מסע הקודש - ח"ה

הביאני המלך חדריו

רבינו הקדוש סיים את פעולותיו הנשגבות בעיר הקודש טבריה בירת הגליל התחתון, והוא נוסע להשתטח על קברי הצדיקים אשר בגליל העליון, כאשר לראשונה הוא מגיע למקום הקדוש והנורא, הבנין אשר על מערת התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי בכפר מירון.

וכך מתוארת שהייתו במירון בשבחי הר"ן: "ובבואם למערת רבי שמעון בן יוחאי אזי בני הנעורים עסקו בתפלה ובלמוד זוהר כאשר פקד עליהם הוא ז"ל. וממנו לא ראו שום דבר, רק היה שמח עד מאד. ובכל עת בא אצל האיש שהיה עמו ואמר לו: אשריך וכו'. ובלילה הלך מחדר לחדר, והזהיר אותם לומר זוהר וכו' וכיוצא. והוא בעצמו לא אמר כלום, רק היה הולך ומנגן בעצמו והיה בשמחה גדולה עד אור היום. וכשהאיר היום עמד בטלית ותפלין והתפלל כמה שעות".

לרגל הנסיעה השנתית של "מורשת הנחל" לשבת פר' יתרו במירון, נתעכב על אותם רגעי קודש, בהם רבינו "הלך מחדר לחדר" והזהיר את השוהים בהם לומר זוהר, כשהוא עצמו הולך ומנגן ושרוי בשמחה גדולה. נספר קצת על אותם חדרים שהתקדשו במשך הדורות, ובפרט אותם חדרים שהיו וחלקם עדיין בחזקתם של אנשי שלומינו חסידי ברסלב הנאמנים.

שבמשך מאות שנים התגעגעו שרפי מעלה לטעם הנפלא של עבודת ה' ולימוד התורה ובפרט במסגרת הזוהר הקדוש בין כותליהם.

עשרות חדרים קטנים, שלרובם מתאימה יותר ההגדרה "כוכים", פזורים במרחבי המבנה, במאמר שלפנינו נתמקד באלו הנמצאים על הקומה השניה, ששימשו כמקום אכסניה לבאי המקום שחפצו לנצל את הזמן לתורה ותפילה. החדרים בקומת הציון גם הם מלאי קדושה והרבה סיפורים נקשרו אודותם, וככל הנראה גילם של חדרים אלו גבוה יותר מהחדרים העליונים.

יש לציין רק כי מסורת בקרב זקני צפת שהחדר הפינתי בצד שמאל, המשמש כיום כמבוא לכניסה לבית המדרש הקטן שבו מצבת הרשב"י בצד הגברים, אשר עד לפני כמה עשרות שנים לא שימש לשום מעבר וכל הפתחים בתוכו היו עדיין סתומים חוץ מהכניסה מכיון חצר הציון - שימש באופן קבוע בלילות שישי כמקום לימודו של הרה"ק רבי חיים מטשערנוביץ זיע"א בעל באר מים חיים וסידורו של שבת, ושם היה מגלה את תורותיו הנשגבות לתלמידיו שומעי לקחו.

מטרת בניית החדרים היתה כדי שיתאפשר לבאים לאתרא קדישא הדין, להתעכב במשך מספר ימים לתפילה וללימוד, ובעיקר להתעמקות בזוהר הקדוש, ספרו של הרשב"י. עד היום הזה הייחודיות של ציון הרשב"י במירון היא האפשרות המעשית לכל יהודי באשר הוא לשהות במקום במשך מספר ימים ובפרט בשבתות ומועדים בהם שוהים אלפים במקום נורא זה.

בעת שבנו את החדרים הם היו פתוחים לכל דכפין, ללא כל דלת ומנעול, וכל הרוצה להתאכסן בהם היה מסדר את החדר כרצונו ושוהה בו במשך הימים עד לנסיעתו מהמקום. כל זאת עד לפני כמה שבעים שנה, אז שופצו רוב החדרים באמצעות נדיבים ידועי שם ממצרים וארצות המזרח כפי שחרוט על גבי המצבות שנקבעו מעל

הבנין שבנה רבי אברהם גאלנטי

תארו לעצמכם את מצבת ציונו של רבי שמעון בר יוחאי במירון, עומדת לה תחת כיפת השמים, באמצע שום-מקום, על הר גבוה מכוסה צמחיה, בין ישובים ערביים עויינים. אכן, בעבר זו היתה המציאות, מכל העולם טרחו יהודים לעלות לקודש הקדשים דא רשב"י, ולאחר מספר שעות בלבד נאלצו לעזוב.

היה זה הגאון המקובל רבי אברהם גאלנטי, שקיבל ציווי מרבו האר"י הקדוש להקים מבנה ראוי לשמו על מצבת הרשב"י, הוא בנה את החצר מכספו הפרטי והשמועה אומרת שקבע את המידות והגבולות על פי סודות עליונים מתורת רבו. במשך הדורות יש ששמו לב לכך שכל המבנה על אגפיו בנוי בהתאם לתכנית בית המקדש השלישי שעתידי להבנות במהרה בימינו, בולט הדבר בבית המדרש הקטן שנמצא בצד הדרומי, שמידותיו בדיוק כמידת המשכן, כאשר החדר המזרחי שבו נמצאת מצבת הרשב"י מידתו עשר אמות על עשר אמות כמידת קודש הקדשים.

במשך השנים נוספו אגפים נוספים לבנין המקורי, וביניהם נוספו גם אותם חדרים המעטרים ככתר רב פארות את החצר המרכזית שבה נערכים ריקודי השמחה הסוערים בל"ג בעומר. לפי כמה דעות גם את אותם החדרים שנמצאים בקומה השניה בנה רבי אברהם גאלנטי, וזו היא אחת הסיבות להתנגדות התקיפה לכל פגיעה בצורת החצר שכאמור נבנתה על פי תכנית שמיימית שאין לנו השגה ברזיה.

בזמנינו אחד מסימני ההיכר הבולטים של ציון הרשב"י במירון, שבא לידי ביטוי ברוב הציוורים העתיקים שתיארו את הבנין, הוא שרשרת הכיפות העגולות המעטרות את גג המבנה ובמרכזם הכיפה הגדולה שמעל היכל ציון רשב"י ורבי אלעזר בנו. אי אפשר לתאר את האתר ללא אותם חדרים קדושים הנמצאים מתחת לאותם כיפות, חדרים

ההוי בחדרי הקודש, ערב שבועות תש"ל

חדר ברסלב

ר' אברהם יעקב גולדרייך בבית ההקדש הספרדי במירון

א ר ו כ ו
במירון, בספר
ימי שמואל
מתוארים כמה
וכמה מתקופות
אלו בשנות
תרפ"פ - תרפ"ד,
וכן תיאור מקיף
על כמה נסיעות
בשנת ת"ש. עם
הזמן גבר זרם
הבאים מקרב
החסידות, עד
שהרה"ח ר'
יצחק אייזיק
זילברמן ז"ל
תלה בקיר
הצפוני של
בית הכנסת
הקטן שעל
מצבת הרשב"י,
מצבת שיש
מרשימה, בה
נחקקה התורה
"לכו חזו" בה
רביה"ק מגלה
נסתרות כי שם

רבי יוחאי אביו מרומז בס"ת "כי לא תשכח מפי זרעו", ושם רבי שמעון בפסוק "עיר וקדיש מן שמיא נחית", באותה עת גם נחקקו הפסוקים מעל השער המרכזי המוביל לחצר הציון, ומאז שער זה הפך לסמל מירוני מובהק המעטר את כל אשר בשם מירון יכונה.

"חדר ברסלב"

היה זה החסיד ר' אברהם יעקב גולדרייך זצ"ל, מנאמני מירון והפעילים המרכזיים למען טהרתה, שיסד את "חדר ברסלב" הלא הוא חדר מס' 10. מדובר באחד החדרים הגדולים, שכיפתו היא הבולטת ביותר מבין שאר החדרים, ואכן הגובה הרב של החדר נוצל במשך הזמן גם הוא, כאשר בנו בחללו מיטות של 3 קומות!!!

חדר זה התייחד בכך שהיה פתוח תמיד לכל מי שחפץ ללון בו, כאשר זקני החסידים קיבלו 'חזקות' על מיטות מסוימות וזמנים מיוחדים. בין החסידים שאיוו חדר זה למושבם, ניתן לציין את הרה"ח ר' בנימין זאב חשין זצ"ל, הרה"ח ר' יעקב זאב הכהן ברזסקי, וכמובן ר' אברהם יעקב

דלתות החדרים. חכמי המקובלים מהעיר צפת החלו להגיע בקביעות כמעט יום-יומית למקום ובמשך הזמן קיבל כל חדר את שמו על פי שם החכם שנהג להסתופף בצילו. בקרב באי מירון היה רווח המושג "חדרו של חכם יוסף", "חדר עבו", "חכם מנחם", "חכם אליהו" ועוד. האורחים מחוץ לאיזור היו גם הם משתמשים בחדרי החכמים, לאחר שהעבירו תשלום סמלי לחכם' שהחדר היה תחת ניהולו. חדרים בודדים היו מוחזקים על ידי וותיקי מירון מאותם ימים, כמו המקובל ר' אשר זעליג מרגליות ועוד.

כאשר התחדש הקיבוץ חסידי ברסלב בארץ הקודש, החלו אנשי שלומינו לבא בהמוניהם ולשהות במקום תקופות ארוכות, כאשר בנוסף לקדושת המקום מצאו בחצר זו פינה שאין לה תחליף, לעריכת תיקון חצות, תפילות שחרית במשך שעות ארוכות ושעות ארוכות של לימוד התורה. תרמה לכך העובדה שמירון נחשבה באותם ימים "מחוץ ליישוב" והרי לך מקום מעולה ל"התבודדות" זכה ונקיה מחיזו דהאי עלמא. חסידים אלו שברובם הגיעו מירושלים איישו עד מהרה חלק ניכר מהחדרים שנעזבו במשך הזמן עם פטירת החכמים הישישים, הפכו את החורבות לחדרים ראויים והשקיעו חלבם ודמם להעמיד את המקום על תילו.

זכה דורנו, וכיום היתה עדנה לאותם חדרים קדושים הממלאים את ייעודם המקורי, במשך כל תקופות השנה החדרים משמשים כאכסניה למבקשי ה', יהודים יקרים החפצים לטעום טעמה של שבת אצל רבי שמעון. עונג רוחני מובטח לכל מי שיחלוף על פני החצירות העליונות בעת סעודות השבת, מכל דלת בוקע קול זמירות שבת, בנוסחאות של מגוון העדות והקהילות שבישראל, ועל כולם מרחפת רוחו הקדושה של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי.

הקשר של אנ"ש חסידי ברסלב למירון

הקשר של חסידי ברסלב למירון הוא שורשי ועמוק, אחוז בעניינים גבוהים וטמירים הנחשבים לעיקרי החסידות. במשנת חסידות ברסלב ישנו קשר הדוק בין עניניו של הרשב"י לרביה"ק, אשר שניהם נחשבים בין "יחידי הדורות" ושייכים לאותו שורש נשמה.

אין פלא בדבר כי חלק נכבד מדורי החצר הקבועים, חסידי ברסלב הם, רבים מהנפשות הפועלות בארגוני החסד הרבים הפועלים במירון, שייכים לציבור אנ"ש, שכן חסידי ברסלב לדורותיהם הגיעו לכאן בכל התקופות, גם הקשות ביותר, עתות מלחמה, מזג אויר סוער, דרכים מסוכנות, כל אלה לא יכלו להם. גולת הכותרת היתה בימי הקיבוץ הקדוש בראש השנה כאשר אלפים הגיעו מכל רחבי הארץ להשתתף ב"קיבוץ". גם מוהרנ"ת פקד את המקום בשנת תקפ"ב. והוא מספר בימי מוהרנ"ת שרצונו היה להשאר ללון שם, אולם הדבר לא עלה בידו ולאחר כמה שעות של תפילה המשיך בנסיעתו.

תלמידי מוהרנ"ת שעלו ארצה בתחילת שנות הת"ר והשתקעו בצפת ובטבריה, היו מאבני היסוד לאחיהז הברסלבאית במירון, תיעוד נדיר השתמר מר' יצחק בן מוהרנ"ת, שתיאר את ל"ג בעומר תרכ"ט בצורה ציורית ומרתקת כידוע.

מי שדבק ביותר בציון הרשב"י, היה החסיד רבי ישראל קרדונר היילפרין, שעלה ארצה במסירות נפש, התיישב בצפת ובילה את רוב ימיו ושנותיו באתרא קדישא מירון. באותה תקופה היה המקום שומם לחלוטין ורק בערבי ראש חודש היו מגיע מניין מצומצם לאמירת יום כיפור קטן, כמובן חוץ מימי ל"ג בעומר שתושבי הארץ היו מגיעים בהמוניהם. ר' ישראל היה איפה יושב בגפו ליד מצבת הרשב"י בהתבודדות, ושפך ליבו כמים ללא שום מפריע. רק לקראת שבת היה חוזר לביתו שבצפת, ומיד בחצות לילה של מוצאי שבת היה חוזר למירון.

מאז במשך כל השנים, אנו מוצאים את חסידי ברסלב שוהים תקופות

תמונה שנחשפת לראשונה, ר' שמואל צ'צ'יק ור' לוי יצחק בנדר בשער ציון הרשב"י

תמונה נדירה של ר' שמואל שפירא יוצא מפתח חדרו במירון

שם דבר במירון, ושימש כבעל תוקע בימי הקיבוץ בר"ה, כאשר לבד מטירחתו להשקות ולהאכיל את ההמונים, יותר מכך היה משרה מצב-רוח נעים ומפיג כל עצבות ומרה שחורה מפני סובביו. כשראו את הנהגותיו הבינו אל-נכון את מאמר רבי יוחנן (כתובות קיא): "טוב המלבין שינים לחבירו יותר ממשקהו חלב", הגם שר' יונה היה מבצע את שני הדברים גם יחד, היה משקה את באי מירון בקפה וחלב, בעוד הוא מעניק להם את אחת מאמרות הכנף שלו שהיו מעלים חיוך על פני הסובבים.

ר' יונה ומירון הם תרי ריעין דלא מתפרשין, הוא נחשב בזמנו לאחד מעמודי התווך במירון שדבר לא זו בלעדיו, כאשר היה מגיע למירון, היה דוחה את השתטחותו על הציון למועד מאוחר יותר, הפעולה הראשונה שלו היתה: הרתחת קומקום מים חמים והכנת תה ממותק למען קהל הבאים, לאחר כמה דקות נכנס להיכל הרשב"י שידו האחת אוחזת בקומקום הרוחת והשניה מחזיקה בפח בסקוויטים, להשביע את נפש הרעבים וגם צמאים.

ר' יונה היה הראשון שהראה, כי במדבר השממה, כפי שהיתה אז מירון, אפשר להכין יש מאין, הוא הביא פרימוסים מירושלים, סחב פחי נפט וסלי עגבניות ומלפפונים מצפת למירון, על אף בעיות התחבורה הקשות ששררו באותם ימים.

לאחר הסתלקותו הפתאומית המשיכה זוגתו הצדקנית הרבנית חנה ע"ה בהכנסת האורחים, כאשר עיקר הפעילות נעשתה בחצר הריקודים המרכזית. בחלוף הימים עברה ההכנסת אורחים של חנה לבל לחדר שהוחזק על ידם, הלא הוא החדר מס' 13, אשר חוץ מכך שהוא משמש מקום אכסניה נהדר במשך כל השנה, הרי שבל"ג בעומר עומדים שם צאצאי ר' יונה וחנה, הלא הם האחים היקרים, ר' נתן ור' אהרן לבל הממונים על המקום, ומחלקים אוכל ומשקה לכל מי שעובר לידם,

בעצמו. בין שוכני החדר הקבועים היה גם החסיד החביב ר' אפרים גלבנדורף ז"ל.

ר' אברהם יעקב הקדיש את כל כולו למען קדושת חצר הרשב"י והוא זה אשר בנה מחדש את המקוה הפועלת כיום בחצר. חתנו הרה"ח ר' נתן דוד שפירא ז"ל תיאר לנו כמה מסר נפשו עד שבירך על המוגמר. ר' אברהם יעקב לא התפשר, מאמצים כבירים השקיע כדי שהמקוה יהיה מהודר גם לשיטת החזון איש, ולשם כך הביא למירון את הרב שפירא בונה המקוואות מבני ברק שעשה את הכל על פי הוראות החזון איש, ויתכן שאף לגבי המקוה במירון התייעץ עם מרן החזון איש. גם על נוחיות הטובלים היה שם את לבו, ממרחקים הביא מכשיר "סאמוואר" כדי לחמם את מי המקוה הקפואים, ובאחד הימים כמעט שנשרף כל זקנו כתוצאה מהטיפול במכשיר מסובך זה.

ר' אברהם יעקב קנה את עולמו כאשר ביחד עם שאר נאמני מירון, ר' זלמן בריזל ור' שלמה אליעזר מרגלית ועוד, ולאחר מאבקים קשים עם גורמים שונים, הצליחו להתקין את גדר הברזל המפרדת עד היום בין הגברים לנשים. היתה זו משאלת רבים שהתממשה, והדבר תרם תרומה מכריעה לצביון הקדוש כפי שהוא כיום.

"חכם עבו" - חדרו של רבי הירש לייב ליפל

מיד עם הגעתו של ר' הירש לייב לארץ ישראל, נקשר מיד למקומות הקדושים שבה, ובמיוחד התקשר בקשר אמיץ בל ינותק לקבר הרשב"י במירון. מאז, במשך כל ימי חייו ללא הפסקה, היה מגיע תדיר למירון, לפעמים במסירות נפש של ממש.

בהיותו אחד מהבאים הקבועים רכש לו את אימונו של "חכם משה עבו" והוא הרשה לו להתגורר בחדרו במשך כל זמן שהותו במקום. ההסדר ביניהם היה שחכם עבו היה שוהה במקום במשך שעות היום ובלילות כשהיה חוזר לביתו בצפת היה ר' הירש לייב משתמש בחדר, אך כמובן שבל"ג בעומר היו כל בני משפחת עבו מגיעים בהמוניהם ור' הירש לייב היה מחפש לעצמו מקום חילופי.

ומי היה אותו "חכם עבו"? בשנת תק"צ לערך עלתה משפחת עבו מצפון אפריקה לארץ ישראל בראשות רבי שמואל עבו שהיה מנכבדי היישוב היהודי בצפת ומבוני היישוב היהודי בגליל. באותה תקופה לא התקיים במירון יישוב יהודי כלשהוא, ערביי מירון היו היחידים שהתגוררו במקום ומפני הסכנה לא השאירו ספר-תורה בארון הקודש שבהיכל הרשב"י. בהגיע ל"ג בעומר, בו מגיעים אלפי יהודים לשהות במירון במשך כמה ימים והצטרכו לספר תורה, היתה יוצאת תהלוכה בליווי המנגנים המירוניים הידועים מחצר משפחת עבו בעיר העתיקה שבצפת, כאשר כל תושבי צפת היו נוהרים לכבוד התורה ורוקדים במחול בהמון חוגג עד לכפר מירון שם לאחר ריקודים סוערים היה הספר מוכנס לארון הקודש ששכן בהיכל המרכזי.

לאחר שר' הירש לייב התחיל להשתמש בחדר זה, הוא ראה בו חדר קדוש המיועד אך ורק לעבודת ה', כוונה איחסן בחדר גרוטאות רבות עד שבקושי נשאר מקום למיטה אחת בלבד, כדי שלאף אחד לא יתחשק לבא וללון בחדר "שלו". גם לאחר שחלה את חוליו האחרון, קרא להרה"ח ר' נתן דוד שפירא ז"ל, מסר לו את מפתח החדר, תוך אזוהרה חמורה שלא יהיו להכניס למקום אף אחד מבלעדיו, ורק בקושי הסכים ר' הירש לייב שיכניס גם את אחיו הרה"ח ר' נחמן שלמה יצחק שפירא ז"ל.

חדרו של ר' יונה לבל

דמותו הקורנת של החסיד רבי יונה לבל זצ"ל, מחשובי אנ"ש, היה

בחדרו הקטן הנמצא בטבורו של בנין בית המדרש הגדול דחסידי ברסלב במאה שערים, שם קיבל חדר לצורכו, חדר שהיה תאום לחדרו שבמירון.

שעות ארוכות היה יושב בחדרו שבמירון וליבו מלא כיסופים לאבינו שבשמים, מפזם היה את ניגוני מירון המושכים את הלב עד שנפשו שקטה במקצת.

לפניו שכן בחדר זה "חכם שלמה", הלא הוא הרב שלמה אוחנא, מחכמי צפת הוותיקים שנולד בעיר המקובלים בשנת תרנ"ה ושימש כגבאי ושלוחא-דרבנן של כמה וכמה ממוסדות התורה והחסד בצפת ומירון. חכם שלמה נמנה בין התלמידי חכמים שבקרב דרי החצר ורבים נהגו לשאול בעצתו.

חכם שלמה נהג להתרים את אחינו בני ישראל עבור המוסדות והכוללים שעל ציון הרשב"י, ולשם כך אף הרחיק נדוד עד לארצות המזרח הרחוקות, לסינגפור, ואף להודו הרחוקה הגיע במסגרת השליחויות. רבות היה נוסע ליישובים השונים הפזורים בארץ, בנגב ובשרון, לעורר את הלבבות, ויתכן שכתוצאה מכך הגיעו רבים מהם לחגיגות ל"ג בעומר במירון.

הוא היה שייך לחבורת החכמים ששכנה במקום במשך שנים רבות, כשהוא שומר בתקיפות בלתי מצויה שלא להצר את רגליהם ושלא

ואף התקינו פתח מיוחד במינו בדלת החדר כדי שהקהל לא יצטרך להדחף בעת חלוקת המזון.

"חכם שלמה" - חדרו של ר' שמואל צ'צ'יק

חצות לילה בחצר הרשב"י, אחרוני המתפללים פונים איש איש לדרכו והלילה פורש את כנפיו ומשתלט כולו על החצר. אך הנה נשמע קול חריקת דלת מחרידה את אויר החצר, הדיירים הקבועים כבר יודעים, ללא ספק, שהרגע הוא חצות לילה, שכן ר' שמואל צ'צ'יק כבר קם משנתו, הנה יוצא הוא מחדרו ופונה בצעדים מדודים לעבר המקוה, ובעוד כחצי שעה יתפוס את מקומו הקבוע בקיר הצפוני של 'קודש הקדשים' מתחת למצבת השישי הגדולה הצועקת "לכו חזו מפעלות ה'".

וכאשר יישב ר' שמואל על מקומו, שוב לא יעזוב אותו עד לשעות הצהריים המאוחרות, ועד אז יעסוק בהתמדה בלתי רגילה, בתורה, תפילה ועבודת ה', כשהוא שומר מכל משמר שאיש לא יהיץ להפריעו מעבודתו יתברך.

כידוע הוא חילק את ימיו לחצאין, במשך שבועיים שהה בירושלים ושבועיים שהה בחדרו שבמירון. בעשור האחרון לחייו היה כל כולו קודש קדשים, כאשר גם את השבועיים שהה בירושלים היה מבלה

עם סגירת הגליון

מתקיימות ההכנות האחרונות לקראת שבת מירון השנתית, שע"י "מורשת הנחל" להתאחדות והתעלות שתתקיים בעז"ה בשב"ק פרשת יתרו - "שבת קבלת התורה", באתרא קדישא מירון בהשתתפות זקני וחשובי אנ"ש שליט"א, יחד עם כלל חברות האברכים סקירה מלאה בגליון הבא בעז"ה

לפגום באוירה של מירון כפי שהוא זכר אותה מימי ילדותו. מתוקף תפקידו כממונה בהקדשות הספרדים היה חבר לשאר נאמני מירון בדרכם "חדש אסור מן התורה", ועמד על כך שלא יתבצע שינויים מרחיקי לכת במקום הקודש.

חדרו של ר' מרדכי לוזער [אלעזר] רובינשטיין

אחד המקומות הנעימים, המושכים קהל רב בל"ג בעומר, הוא חדרו של הרה"ח ר' מרדכי אלעזר רובינשטיין זצ"ל מזקני חסידי ברסלב. ביום זה עומד חתנו הרה"ח ר' חיים ליברמנש שליט"א במרכז החדר, כשהוא מסדר את השלחן שוב ושוב, ועורך סעודה אחר סעודה בשפע עצום של מגוון מאכלים הערוכים כיד המלך. גם משקאות אינם חסרים כאן ובמשך היממה מתחלקת כאן כמות עצומה של מזון הנתרם ע"י נדיבי עם שמעידים על ישועות למעלה מדרך הטבע כתוצאה מתרומות אלו.

על הקיר ממול לכניסה קבועה מצבת שיש ועליה חרוטים המילים: "בחדר זה עבד את בוראו הרה"ח ר' מרדכי אלעזר רובינשטיין, ר' מרדכי לוזער, כפי שכונה בחביבות בקרב מכיריו, היה ממנהלי הדרך המקורית של עבודת ה' מלאת חיות והתעוררות, מאות ניגונים עתיקים עברו מפיו לאזניהם של צעירי הצאן שהיטו אזנם כאפרכסת והפכו אותם לנכסי צאן ברזל עד היום הזה. וכן היה עוסק בהכנסת אורחים בכל השנה בביתו ובקיתוניה שהיה לו בבית מדרשו במא"ש."

חדרו של ר' אברהם לייזער טשינגל

שבת מברכים אצל רבי שמעון, לאו מילתא זוטרתא היא, "שם דבר" הוא בקרב המירוניים. ושבתי מברכים במירון בלי ר' אברהם לייזער טשינגל אינו בנמצא, זה עשרות בשנים, בקיץ ובחורף, בכל תקופה שהיא ובכל מצב נתון, לאחר שהסתיימה תפילת מוסף במנינו של ר' נפתולי פרידמן והקהל מיסב לקידושא רבא כיד המלך, מכריז הגבאי: "הקהל מוזמן לעלות לחדר מס' 15 לטעימת החמין של ר' אברהם לייזער..."

"חכם סלים" - חדרו של רבי משה בורשטיין

חדר זה היה ידוע בעבר כמשכנו של "חכם סלים", הכוונה לרבי סלים אדרעי מיקירי העיר צפת ומנאמני מירון רבות בשנים. עם פטירתו הועבר המקום לידי הרה"ח רבי משה בורשטיין ז"ל.

רבי משה בורשטיין היה ידוע בהקפדתו הרבה שנים להגיע כל שבת שניה למירון, וברבות השנים כל שבת שלישיית ואפילו לעת זקנותו הקפיד לכה"פ להיות מידי 'שבת מברכים' באת"ק מירון, כשבידו 'חזקה' להיות שליח-ציבור ב"ברכת החדוש" במנין 'וותיקין' המפורסם המתנהל ע"י הרה"ח ר' נפתולי פרידמן שליט"א. כאשר רבי משה היה מתחיל

לברך ברכת החדוש בניגונו המיוחד היו מתמלאים עיניו בדמעות, בקול מתחנן הוא מבטא את המשאלות "לטובה ולברכה, לששון ולשמחה, לישועה ולנחמה". את תפקידו כשליח-ציבור במירון התחיל בצעירותו כאשר חודש הקיבוץ של חסידי ברסלב בימי ראש השנה במירון. כבעל-קורא וותיק ומומחה הוא נהג לקרוא כאן בתורה במשך שנים רבות, והמשיך בכך עד זקנה ושיבה מופלגת.

דמותו הזכירה לכולם את אותה מירון העתיקה, כאשר בשבתות הוא לובש קפטן ירושלמי המבהיק בלובנו, ותוך כדי שתיקה היה עושה את דרכו היישר למקומו הקבוע בספסל הקטן הצמוד למצבת הרשב"י, שעות ארוכות היה מבלה במקום בתורה ותפילה ורק בקושי היה יכול להפרד מרבי שמעון במוצאי שבת.

"חכם מנחם" - חדרו של רבי שמואל שפירא

חדר זה היה תחת שרביט פיקוחו של "חכם מנחם" מחשובי חכמי צפת שהגיעו בתדירות למירון, הוא האריך ימים לאחר כל החכמים הוותיקים עד שנפטר בשנות התש"כ. כאן גם היה מקומו הקבוע של החסיד הנודע ר' שלום יוסף מבני היכלו של רשב"י.

החסיד רבי שמואל שפירא היה מגיע למירון לעיתים תכופות עוד משנות בחרותו בשנות התר"צ. מסר את נפשו על הנסיעות למירון, עד כדי כך שבשנת תש"ח לאחר ששהה בשבי הירדני יחד עם שאר פליטי העיר העתיקה ושוחרר לאחר מאמצים רבים, מיד לאחר השחרור, היישר מהשבי - ולפני שביקר בביתו - שם פעמיו למירון לרגל ז' אדר של שנת תש"ט! כמה שנים לאחר מכן כאשר שרתה השמחה במעונו בהולדת בנו, חל יום הברית באחד מהימים הקבועים שנהג לנסוע למירון, אך הוא לא ויתר על הנסיעה ומינה שליח לערוך את הברית במקומו. בכל שנה נהג לנסוע למירון עם תחילת הימים הנוראים של חודש אלול והיה נשאר שם עד לאחר יום הכיפורים, זאת לבד מכל ימי ערב ראש חודש, שבתות מסוימות במשך השנה וגם ב"סתם" ימים שבהם היתה לו הזדמנות לנסוע.

עד לפטירתו של חכם מנחם היה ר' שמואל מגיע למירון ללא מקום אכסניה, והאמת שהוא לא היה צריך לכך, שכן פרוש היה מכל הבלי העולם הזה. את כל זמן שהותו היה מבלה בבית הכנסת הקטן שליד מצבת הרשב"י, ולעת הצורך חוטרף תנומה באחת מפניות המערה. לאחר פטירתו של חכם מנחם היה זה החסיד ר' הירש לייב ליפל ששכנע את רבי שמואל שיעבור לחדר שהתפנה. מאז במשך עשרות שנים היה המקום לפינת-יקרת של עבודת השם במדרגות כפי שרק ר' שמואל יכול היה לבצע. בשנים האחרונות לחייו, כמעט ולא היה יוצא מפתח חדרו ושם היה עורך את סדרי תפילותיו ולימודיו.

"עלה לתרופה"

<< המשך מעמ' 13

מתעלה עמו, הוא נכלל במחוייב המציאות וכל העולם כולו נכלל עמו במחוייב המציאות וזה עיקר גילוי כבודו בעולם וגילוי מלכותו וכו' כמו שכתבנו לעיל, ובגשמיות הכל השתלשלות מן הרוחניות כי להעכו"ם יש ממשלה ע"י החטאים בעוה"ר ר"ל - כי ע"י שמסתירים מלכותו י"ת, ע"י כל חטא וחטא, כדלעיל ממילא מקבלים מלכות העכו"ם - וע"י שמתקנים העוונות ומתבטלים להשי"ת ממילא נעקרת מהם המלכות ונתקיים כי מלך כל הארץ אלקים. ורבינו כתב העצה להעלות המלכות ע"י וידוי דברים לפני ת"ח. אבל הענין אחד, כי ע"י וידוי דברים וכו' זוכה להוציא הצירופים רעים וכו' וממילא נתבטל להשי"ת, וכמש"כ לעיל שע"י כח הצדיק אפשר לזכות הרבה יותר, כי ע"י שהתבטלו למשרע"ה ראתה שפחה על הים וכו' וחוז' מזה, זה הביטול הגדול ביותר שמבטל שכלו ומצפה לעשות מה שאמר לו הצדיק, שיפריש לו דרך לפי שורש נשמתו.

וזה מה שאומרים אנ"ש תמיד, שכל מאורעותיו הכוונה גם ברוחניות, הירידות הם ג"כ לטובתו, כי הירידה והנסיון הם לצורך העליה, כי ע"י שעומד בנסיון מתקן כל אותם הנסיונות שפגם כמו שכו' האריז"ל, ואי אפשר להגיע לשום דרגא שבקדושה בלא לעבור קודם כל נסיונות (תורה מח' בליקו"ת) וגם זה זוכה ע"י שמתבטל לגמרי להשי"ת, כי אזי אינו מחלק בין ירידה לעליה, כי שינוי מצב שייך רק בדבר גשמי, אבל ברוחני אין חילוק וכו' וממילא אינו יודע מה זה ירידה, אלא יודע שצריך תמיד לעבוד את השי"ת, ואין חילוק באיזה מצב, כי אין מצב כלל.

וזה שכו' רביה"ק בסעיף ב' שזאת הבחי' א"א להשיג אלא כשמעלה בחי' מלכות דקדושה מהגלות מבין העכו"ם וכו' כי לעלות את מלכות דקדושה וכו', זה ע"י שמתבטל בשלימות להשי"ת, כי ע"י שעושה רצונו עד שמגיע לבחי' הנ"ל הרי הוא מתעלה וכל העולם כולו

"וחבל על רגע אחת בחיים למסרה לידי עצבות ומרה שחורה"

אחד האישים עמם קשר הרה"ח ר' שמואל מאיר אנשין קשרי ידידות, היה יהודה יערי. יערי, יליד טרנוב שבגליציה, עלה ארצה לאחר מלחמת העולם השנייה, שאז שינה את שם משפחתו מ"וואלד", יער ביידיש, ל"יערי". בשנת תרפ"ו עבר לגור בירושלים ובשנים תרפ"ח עד תרצ"ג שהה בחו"ל.

בביקורו הראשון בירושלים נפגש יערי עם חסידי ברסלב שהשפיעו עליו השפעה עזה¹. היכרותו עם רש"מ אנשין אירעה כנראה בירושלים, ולפי סגנון הכתיבה, ולפי מכתב נוסף, נראה שהיו קשרים אמיצים ביניהם.

המכתב הנפלא שלפנינו נכתב על ידי רש"מ בשנת תרצ"א, כאשר יערי שהה בחו"ל, במענה למכתב ששלח לו יערי, והוא כולל חיזוק וביקורת של רש"מ על יערי על כי הוא משתמש במילים "עצבות ומרה שחורה".

כתב היד נמצא בארכיון גנזים, ארכיון יערי, יהודה 261, ומתפרסם כאן באדיבותם. הניקוד, המרכאות וההדגשות בקו תחתון כולם במקור. כל ההערות הינן של העורך.

בעזשהי"ד² ד' בלק התרצ"א³ ירושלים תובב"א.

כבוד ידידי חביבי "יהודא יערי" נ"ו

ידידי! מזמן חכיתי למכתבך והנה זה בא, בראש וראשון אתה מתנצל על העיכוב זה זמן, משום מראה עיניך בצרות חלק גדול מעמנו ישראל ובתוכם בית אביך, בזה - אמנם - צדקת, ידידי!

רבינו ז"ל אמר פעם: שהוא מרגיש צרת אחד מישראל בקצה העולם, ובפרט למראה עין מדאיב נפש כזה - ד' ירחם -; כשהגעת - אמנם - למחוז חפצך והנך עובד, ושעות פנאי לך ללמוד ולכתוב, ועל שלחנך תמיד ספרי רבינו ז"ל לניחומים ולהתחזקות ברגעי-ירידה, לדעתי - באמת - מה חסר לך, שסוף סוף אתה גומר את מכתבך הקצר בסגנון נורא ואיום כל כך: "שקוע אני בעצבות ומרה שחורה" פליטת קולמוס מיד כותבת, יד! יודע" מה"ר "נחמך" בן "שמחה" ז"ל, אם כן, חפץ אני לדעת שורש דבר להמתיק בשורש, מה! מה! עיקר וסבת הדבר? וממש להראות לו באצבע לאמור כי הוא זה! זה! השונא האורב ונופל עליך בעיקר כלי-יגני⁵ העצבות והמרה שחורה, לטרוף את נפשך, נפש הבחרות וכה

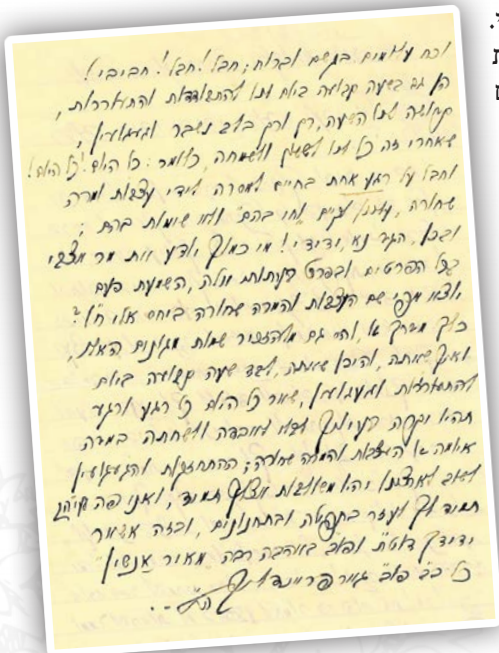
1. לבקיאים שבאנ"ש, זכור אולי יערי כמי שהציע את השם "קיבוץ", על בסיס היכרותו עם אנ"ש ועם הקיבוץ הק' בר"ה.

2. בעזרת השם יתברך

3. תמוז תרצ"א

4. לכאורה כוונתו: "פליטת קולמוס מיד כותבת. יד היודעת מהרב רבי נחמן בן שמחה וכו'. ואם כן, חפץ אני לדעת שורש הדבר" וכו'.

5. הניקוד והדגשות הקו תחתון - במקור.

עלומים בגשם
וברוח; חבל! חבל!
חביבי! הן גם
בשעה קבועה ביום
לנו להתבודדות

והתעוררות, קדושה לנו השעה, רק ורק בלב נשבר וגעגועין, שאחרי זה כל לנו לששון ולשמחה, כלומר: כל היום! כל היום! וחבל על רגע אחת בחיים למסרה לידי עצבות ומרה שחורה, עלינו לקיים "וחי בהם" ולא שימות בהם; ובכן, הגד נא ידידי! מי כמוך יודע את מר מצבי בכל הפרטים ובפרט בעתותי אלה, השמעת פעם יוצא מפי שם העצבות והמרה שחורה ביחס אלי ח"ו?

כלך מדרך זו, והס גם מלהזכיר שמות מגונים האלו, ואיך שאתה, והיכן שאתה, לבד שעה קבועה ביום להתעוררות וגעגועין, שאר כל היום כל רגע ורגע תהיו יקרה בעיניך לבלי לאבדה ולשחתה במדה איומה של העצבות והמרה שחורה; ההתחזקות והגעגועין לשוב לארצינו⁶ יהיו משולבות אצלך תמיד, ואני פה בעיה"ק⁷ תמיד לך לעזור בתפילה ובתחנונים, ובזה אשאר ידיך דוט"ת ופוי"ב⁸ באהבה רבה "מאיר אנשין"

כל ב"ב פו"ב גאר פריינדליך⁹ הנ"ל

6. המכתב נשלח ליערי, כאמור, בשנים בהם שהה בחו"ל.

7. בעיר הקודש

8. דורש טובתך תמיד ופורש בשלומך

9. כל בני ביתי פורשים בשלומך בידידות גדולה

ר' יחיאל מתתיהו דוידוביץ, בית שמש

שמחנו כימות עיניתנו

הנה ידוע שעיקר ההשארה והתיקונים של רבינו הקדוש נמשכים על ידי האהבה שבין החברים, והדבר המסוכן ביותר, העלול למנוע קבלת והמשכת האור הוא מחלוקת בין החברים, ולכן הבעל דבר מתגבר מאוד לקלקל ח"ו את האהבה. וחלילה לנו לשכוח שבין החברים והכיתות הכשרים, ההולכים בדרך התורה ובדרך רביה"ק כראוי, אסור שתהיה מחלוקת ח"ו.

שכן מהיסודות שרביה"ק מלמד אותנו הלא היא שמירת ההלכה, ויחד עם חיוב ביעור הרע, אל לנו לשכוח גם כי עלינו להיות בקיאים בהלכות לשון הרע, כדי שלא יצליח ח"ו מעשה הבע"ד הרוצה גם לקלקל את האהבה בין אנ"ש הכשרים ח"ו.

ועל אף כי לא איש דברים אנכי, וכדי לדעת הלכות אלו יש ברוך ה' הרבה ספרים על הלכות לשה"ר, אך מעבר להלכה, ברצוני רק להעתיק קצת מלשון קדשו של ראב"ן בספה"ק 'כוכבי אור' בחלק ששון ושמחה:

...אבל על זה דוה לבנו על אלה חשכו עינינו, על שעדיין מרקד בינו, עד שגם בימינו אלה ובדורות הסמוכים מלבד המחלקת שהרבה והגדיל על יחידי הדורות בעצמם... עוד לא נתקרה דעתו בכל זה, כי עוד התגבר בכל כחו להגדיל מחלקת ופרוד לבבות גם בין אנשיהם בעצמם פידוע (שבזה גמר מחשבתו ורצונו הרע ביותר יותר)...

...כי גם בעצם שפלותנו בדור היתום הזה, בגדל ועמק תכלית תכלית דיוטא התחתונה שאנו מנחים פעת, עוד לא שב חרון אף היצר מאתנו, ועוד מתגרה בכל אחד בכעס וחמה בקנאה ורדיפת הכבוד, בלשון הרע ושינאת חנם, וכל אחד מדמה בנפשו שהוא מבין אמתי על חברו, שחברו מחריב עולמות והוא רוצה לבנותם, שחברו פלו שקר והוא פלו אמת. וזה הדבר בעוכרנו להרחיק מהאמת יותר מהפל, שאי אפשר להאריך כל כך בענין זה כי באמת כלנו בצאן תעינו וכו'. ולמאי נפקא מינה - למבועי רחמי. כי שומע כל זה יבכה וישמח בבכי ותחנונים, כלביא ישאג תפלה וצעקה ושמחה ירבה, אולי אולי מפל זה יחבא (ועל פן גם אנשי פנסת הגדולה קבעו לנו על זה לבקש ולברך שלש פעמים בכל יום ברפת שים שלום אפלו בשבת ויום טוב). (כדאי מאוד לעיין שים)

ומי שאריכות הגלות נוגעת לליבו, ורוצה כבר לראות סוף וקץ לכל צרותינו, יקח את הדברים לתשומת לב, לקיים את ההלכה בתמימות ובפשטות כרצון רביה"ק ולהגדיל ולהגביר את האהבה שבין אנשי הכשרים כי בזה אולי נזכה להמשיך אותו אלינו.

יהי רצון שנזכה כולנו יחד במהרה לראות בבוא מבשר משמיע שלום, והעושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל, אמן

הבפרשת 'שמות' [ההתחלה של שובבי"ם], לאחר כל האריכות בשליחות השי"ת את משה לגאול את ישראל, ויבואו משה ואהרן, ויעשו המופתים לעיני העם, מספרת לנו התורה"ק: וַיִּשְׁמְעוּ כִּי פָקַד ה' אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכִי רָאָה אֶת עֲנָנִים וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ.

ננסה לצייר קצת בדעתנו איזה שמחה והתרגשות היו אז לעם ישראל, לאחר כל שנות השעבוד הקשה, ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו וכו', והנה מגיעים משה ואהרן ומספרים להם דברי אמת: "כי פקד ה' את בני ישראל" והם רואים: "כי ראה את עננים" והנה באה הגאולה, והם נותנים שבח והודאה, "ויקדו וישתחוו" להשי"ת, איזה התרגשות וכו' וכו'.

זכורני כי כאשר זכיתי להתוודע מאורו של רביה"ק, היתה לי - אם אפשר לומר כך - ממש הרגשה מעין זו... שכן הרי אנו כבר בגלות כאלפיים שנה, ואבותינו ואבות אבותינו עבר עליהם מה שעבר וכו'... וגם אנחנו בדורותינו עדיין מתבוססים בגלות, וחס ושלום יכולה להתגנב ללב ההרגשה, שאיננו מקבלים ח"ו שום דרישת שלום מאבינו האהוב שבשמים...

והנה פה מגיע רבינו הקדוש והנורא, ומי ששם לב בתמימות לכל הענין של רבינו הקדוש, לכל מה שכמעט ולא שייך להעלות על הכתב..., הרי ההרגשה זו היא ממש כמו שהיה אז לאבותינו במצרים "וישמעו כי פקד... וכי ראה את עננים..."

הלא רביה"ק מבטיח לנו בנאמנות 'גאולה', שאם "ישליכו חכמתם המדומה ויעשו כאשר יצווה בתמימות" נזכה לגאולה הפרטית והכללית ברוחניות ובגשמיות...

ועל אף שעדיין תקשה הקושיא הכבדה מנשוא: הלא עדיין 'עובר מה שעובר', ואיני רואה שיצאתי מחול אל הקודש אפילו כמלא חוט השערה... הנה תשובתה בצידה, שם בהמשך הפרשה, שפרעה ציווה 'תכבד העבודה', 'למה הרעותה', וכידוע שגאולת מצרים היא כעין גאולת העתיד, רק שאז היה זה בחיפזון, ובגאולה הקרובה כתיב: כי לא בחיפזון תצאו וגו'. אך לאחר מכן זכו להיגאל ממצרים לא ע"י מלאך ולא ע"י שרף כי אם נגלה עליהם הקב"ה בכבודו ובעצמו וגאלם.

הכלל שצריכים רק לקיים "התייצבו וראו את ישועת ה'", ולקיים כל אשר יצווה בתמימות, ובעזהשי"ת נגילה ונשמחה עם מעייני הישועה. ומי יתן ולא ימוש מליבנו ש"אשרינו ואשרינו שזכינו עד כה".

עוד רגע אדבר, על נקודה חשובה מאד.

אין פאבריק

מהנעשה והנשמע
בחבורות האברכים

חבורות האברכים - בני ברק

"חבורה על גלגלים"

חבורה מיוחדת במינה, מתקיימת בעיר בני ברק. במסגרת החבורה יוצאים מדי שבוע לקיים את עצתו המרכזית של רביה"ק ה"ה עצת ההתבודדות, הרחק מן העיר בינות לעצי השדה המוריקות ב"מורשה" - בהם היו יוצאים אנ"ש דרי העיר בני ברק לדורותיהם להתבודד ולשוח את הלב לפני אבינו שבשמים.

קרוב ל-20 אברכים משתתפים בחבורה השבועית, וכמו כל חבורה, מחלקים מיני תרגימה ולגימה, כאשר האברך היקר ר' יוסף א. פלדמן הי"ו עובר בין האברכים ומחלק מזונות ושתייה קלה, תוך כדי מקיימים האברכים שיחת חברים' בליבון שלל נושאים בעבודת ה' ובענייני רביה"ק. כשמתקרבים כבר לשדה, משוררים ניגוני התעוררות וכיסופים לעורר הלבבות.

לאחר כ"שעה" מתאספים יחד ויוצאים בריקוד לשמוח על זכייתנו שאנו זוכים להיות מקורבים לרביה"ק.

החבורה - הנסיעה לשדה מתקיימת מידי שבוע ביום שני, יוצאים בשעה 7:25 (בחורף אחרי מעריב ובקיץ אחרי מנחה), מהיכל ביהמ"ד הגדול - הכולל ברסלב, רחוב אלשיך 5.

משתתפי ה"חבורה" מעידים: שעה אחת של יישוב הדעת אמיתי מחוץ ליישוב משפיעה על כל השבוע! כשיש בשבוע התבודדות אחת בשדה עם רוגע ויישוב הדעת זה משנה גם את ההתבודדות בימים האחרים, גם כשאינה מתקיימת מחוץ ליישוב.

חבורות האברכים בית שמש

כינוס הכנה לקראת חנוכה עם נסיעה לקברי החשמונאים

לקראת ימי החנוכה התקיים כינוס הכנה מיוחד, בשילוב נסיעה לקברי החשמונאים. יותר מ-50 אברכים התאספו ובאו באהבת חברים מופלאה. כבר על אם הדרך התפתחה שיחת חברים ערה, כאשר מורגשת האויר הנח והזך השורר בין החברים, זאת הודות להתחדשות החבורות בשנה האחרונה, וקיום הכינוסים הכלליים לכל אברכי החבורות יחד, שמביא להכיר יותר את כלליות האברכים ולקבל דין מן דין בדרכי ועצות רביה"ק ותלמידיו ביתר שאת.

בהגיעם ליער מודיעין, התיישבו על גבי השולחנות הממוקמות בקרחת היער ולאחר לגימה המקרבת שוררו ניגוני התעוררות וניגוני חנוכה. לאחר מכן נשא דברים חוצבים הר"ר נתן בורשטיין, שהתאמץ במיוחד לבוא להאיר בקרבנו את אור קדושת ימי החנוכה.

בסיום דבריו, התפזרו האברכים בין עצי היער לקיים את עצת ההתבודדות, לצעוק ולזעוק "הטעימני טעם חנוכה".

מלבד כינוס הכנה מיוחד זה, התקיימו גם כינוסי הכנה לכמה חבורות בנפרד כדלהלן:

חבורת נחלת חן

בחבורה זו הגיע במיוחד הר"ר שמעון צבי שפירא למסור שיחה נלהבת לקראת ימי החנוכה הקדושים.

חבורת קנה בשם

במוצ"ש פרשת וישב התקיימה בביהמ"ד 'ברסלב קנה בשם' סעודת מלוה מלכה מפוארת, במהלכה השמיע מדברותיו הר"ר לעורר הלבבות על קדושת ימי החנוכה שאפשר להתבשם בה באור הצדיק המאיר במיוחד בימים אלו.

קול "מורשת הנחל"

02-502-6343

מהנעשה והנשמע וכן עדכונים והודעות מחבורות הנערים • חבורות הבחורים • חבורות האברכים • חבורות כלליות • פעילות חודשית • כינוסי חגים וזמנים

מסיבת הנוכה ומעמד הלוקת פרסים השנתית

שמש, ואח"כ שרו הילדים ניגוני חנוכה וניגוני הודאה עם המשגיח בירושלים הר"ר יוסף קנפלמכר.

התלהבות מיוחדת הורגשה בעת ששרו הצעירים - הבל פה שאין בו חטא - את "אנא בכח" בתנועה הידועה שכולה כיסופים וגעגועים כאשר אורות ביהמ"ד כבויים למחצה ולאחריו את התנועה "ומנותר קנקנים" המושרת אצל אנ"ש, וכפי שהתבטא המנחה, אילולא התוכניות הנוספות היו ממשיכים בכך למשך שעה ארוכה... במהלך המעמד חולקו לילדים כרטיסים להגדרה שהתקיימה בסופו על פרסים יקרי ערך ביניהם מנורות חנוכה יוקרתיות.

לאחר מכן נתכבד האורח החשוב הר"ר אברהם אייזנבך שליט"א, שהציג בפני הילדים כיצד היו נראים היוונים והמתייוונים, כאשר הוא מכניס את ה'ויגבה לבו בדרכי ה' ללכת בדרכי התמימות והפשיטות מתוך אמונת חכמים, כפי שלמדונו רביה"ק ותלמידיו.

אח"כ שרו ניגוני שמחה והודיה להשי"ת והילדים פצחו בריקודים עליזים כשהמשגיחים מצטרפים אליהם ברוב שמחה וחדוה.

המעמד הגיע לשיאו בחלוקת התעודות, כאשר קרוב ל-80 חתני התורה קיבלו תעודה

לרווחה לארח את מאות ילדי החמד ביום שמחתם.

פתח והנחה את המעמד הר"ר בנימין שטרנפלד שליט"א מנהל החברה בבית

בימים הנשגבים של חנוכה, בהם מציינים את נצחון הרוח על החומר, הקדושה על הסט"א והצדיקים עוסקי תורתך על אלו שבאו להשכיחם, דומה כי אין זמן מתאים יותר לקיים מסיבת הוקרה והערכה לתלמידים המצטיינים במשך כל השנה כולה בלימוד בהתמדה, בתפילה בכוונה, במידות והנהגה טובה וכן הלאה.

כך נהוג כבר שנים רבות בחבורות הנערים "מורשת הנחל", לקיים את מסיבת חלוקת הפרסים בימי החנוכה, כאשר כל הנערים מירושלים ומבי"ש מתכנסים יחד, בירושלים או בבי"ש לסירוגין.

השנה אף הצטרפו חבורות הנערים החדשות מבני ברק ומשכונת 'קנה בשם' ביי"ש, כאשר יחדיו הם מונים קרוב ל-300 ילדי חמד טהורי לב, המתחנכים מידי ערב וקונים תורה ומידות טובות בדרכו הסלולה של רביה"ק ותלמידיו ע"י המשגיחים המסורים כל אחד בשמו הטוב יבורך.

השנה, נערכה המסיבה בהיכל ביהמ"ד "נחלת חן" ביי"ש, המארח מידי ערב את חבורת הנערים "זכרון אלעזר" וכעת פתח את שעריו

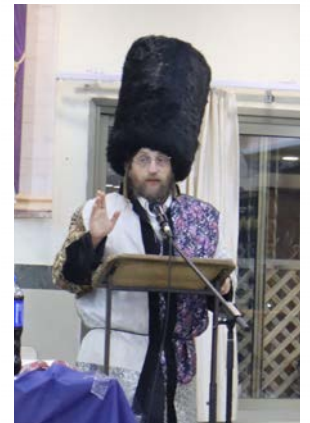

והמשיגה החדש הר"ר אליעזר זוסיא גודלבסקי. המשיגים בבי"ש: הר"ר יוסף צבי פראנק והר"ר אליעזר הופמן ואתם עמם הר"ר יעקב זאב חשין, הר"ר שלמה סמט והר"ר שמעון רוזנבלט. המשיגים בבי"ב: הר"ר נחמן משי זהב והר"ר נחמן ברי" חשין. יה"ר שיזכו לראות ברכה בעמלם, מתוך הרחבת הדעת וסייעתא דשמיא ובכל אשר יפנו יעשו ויצליחו לפאר ולרומם שם רביה"ק ביתר שאת ועוז.

ניתן לשמוע הקלטות מהמסיבה ב"קול מורשת הנחל" שלוחת הכינוסים 5 < 81 < 3

מפוארת עם מתנה מיוחדת - את הספרים הנפלאים "רבינו הקדוש", סיפור ותולדות חייו של רביה"ק זיע"א, לאות הוקרה על יגיעתם והתמדתם במשך השנה. כאשר נקראו החתנים, ניכרה אהבת החברים והעין הטובה הטבועים בלב החברים ששמחו בשמחת חבריהם.

גדול היה המעמד לכבודה של תורה ולכבוד לומדיה הצעירים שהרושם העז ניכר היה על פניהם ובעז"ה ימשיכו ביתר שאת לגדול בתורה וירא"ש בדרכו של רביה"ק. כאן המקום להודות למשיגים המסורים העמלים במשך כל השנה למען התלמידים הנחותם במסילה העולה בית קל, ה"ה המשיגים בירושלים: הר"ר יוסף קנפלמכר והר"ר נחמן חשין

הילולת מוהרנ"ת

כמידי שנה בליל עשרה בטבת, יום הילולת התלמיד הגדול מורינו ר' נתן זיע"א, התקיימה סעודת הילולא בביהמ"ד הגדול, כאשר הנהלת ביהמ"ד דואגת גם לצעיירי אנ"ש לארגן להם סעודת הילולא מותאמת להם.

בשעה הקבועה של החברה מדי ערב, התאספו הנערים בראשות המשגיחים המסורים, ולאחר תפילת ערבית, שרו ניגוני התעוררות ומניגוני בעל הילולא.

לאחר מכן נטלו הילדים את ידיהם לסעודת המצוה, כאשר במהלכה נשמעו תולדות מוהרנ"ת וסיפור התקרבותו לרבינו מפי האברך הנודע בעושר ידיעותיו בגנזי חסידי ברסלב הר"ר אהרן אייזנבאך הי"ו. הילדים ישבו פעורי פה ומרותקים למוצא פיו במשך זמן רב.

לרגל הילולא, נקראו להצטרף גם האחים הקטנים ושאר החברים שעדיין אינם משתתפים בקביעות בחברה.

חבורות הנערים בני ברק

חלוקת פרסים למצטיינים

לאחר שבמשך זמן הקיץ הקודם (עד מבצע מת"ת) התקיים בחברת הנערים בב"ב מבצע מיוחד, בו צברו הילדים 'נקודות' על לימוד בהתמדה בשעת החברה, תפילה בכוונה והתנהגות בדרך ארץ, התקיים בחודש אלול מעמד חלוקת פרסים לתלמידים המצטיינים לעודד אותם להמשיך במעשיהם הטובים.

מסביב לשולחנות ערוכים התיישבו הילדים לבושים בבגדי שבת לכבוד של תורה ולומדיה, ושורר ניגוני שמחה והתעוררות בקדושת התורה ועוד.

במהלך המסיבה מסר להם שיחה נפלאה הרה"ח ר' נתן שפירא שליט"א, על החשיבות של כל מצווה ומעשה טוב והשכר העצום שהילדים יזכו לקבל בעוה"ב אפי"ב רק על השכר פסיעות שהם זוכים בו בדרך לחברה ועל אחת כמה וכמה אם גם זוכים ללימוד ולהתפלל.

לאחר מכן חולקו המתנות, שבחרו הילדים בעצמם מקודם, מתוך שלל ספרי "קרן ההדפסה" ועוד, כל אחד לפי סך הנקודות שצבר.

הנערים חזרו אל בתיהם בהרגשה מרוממת מחוזקים לקראת המשך התעלותם בתורה וירא"ש בדרכו של רביה"ק ותלמידיו.

מבצע תפילות לפתוח שערי ציון

בימי חודש אב, בהם לא מתקיימים סדרי לימוד לת"ת רבים בעיר, התקיימו סדרי החברה מידי ערב ביתר שאת, כאשר מלבד הלימוד בהתמדה המשיכו במבצע המיוחד שהחל בחודש תמוז, בהם אומרים הנערים מדי יום "שמות הצדיקים" המחולק לחבורות, ולאחריהם תפילה מספה"ק "ליקוטי הלכות" שיזכו כלל חסידי ברסלב להתקבץ יחד על ציון רביה"ק בעיר אומן, בלי קשיים ועיכובים.

ואכן, תפילתם הזכה מהבל פי שאין בהם חטא עשו רושם למעלה והצטרפו לתפילתן של כלליות חסידי ברסלב, וזכינו לראות את קיום הקיבוץ בתפירתו.

הנערים שהשתתפו במבצע, נכנסו להגרלה על סט "ליקוטי הלכות" החדש, בהוצאת מכון "תורת הנצח", תרומת ידידנו הנכבד הרה"ח ר' נתן בורשטיין שליט"א, שכל המבצע היה ביוזמתו. בהגרלה זכה הילד החשוב חיים אורלנצ'יק ני"ו.

הודעה משמחת

פתיחת הרישום לקבלת תלמידים חדשים לחבורות הנערים

יחל ביום ט"ו אדר'א' הבעל"ט

עקבו אחרי המודעות

מבצע שובבי"ם

ימי השובבי"ם ת"ת ידועים אצל כלל ישראל כימים מסוגלים מאד, ובעולם התורה מנצלים את הימים הנשגבים האלו להתחזק בלימוד התורה הק' ברציפות והתמדה.

גם בין כותלי חבורות הנערים ברחבי ארץ הקודש, ניכרת בימים אלו התחזקות בהתמדת התורה. החל מהשבוע הראשון - פרשת שמות - מקבלים הנערים כרטיסי ה"מבצע שובבי"ם" כמדי שנה, כאשר כל ילד מקבל שני כרטיסים נפרדים, הראשון לשעות של החברה' בו מסמן הילד בעצמו האם הגיע בזמן, למד לפחות 20 דק' ברציפות והתפלל תפילת ערבית בכוונה, וכרטיס השני מיועד לעודד את התלמידים להתחזק בעניינים הנוגעים לבית, כגון לחזור בזמן, לכבד את ההורים, וכן תקנה שבועית, כל שבוע תקנה אחרת להתחזק במדות טובות ובדרך ארץ.

לאור ההצלחה בשנה שעברה, אימצו גם השנה את החידוש הנפלא, להמשיך כל שבוע להתחזק גם בתקנה השבועית של שבוע שעבר, כדי שנערי החמד יקנו את המדות הטובות לקנין נצח.

ואכן כותלי חבורות הנערים על ארבעת סניפיה ברחבי ארה"ק יוכיחו, כאשר קול התורה מהדהד ברמה והחזוק באהבת חברים וכיבוד ההורים ניכרים בכל תהלוכותיהם.

הילולת מוהרנ"ת

בליל עשרה בטבת, יום הילולת מוהרנ"ת נערכה סעודה מיוחדת לבחורי המכינה, במהלכה השמיע ראש החבורה מתולדות חייו של בעל ההילולא מתובלים בדרכי העבודה הנלמדים ממנה להלהיב את לבם לצעוד בדרכו של התלמיד הגדול וליישם זאת לעובדא ולמעשה.

ימי השובבי"ם ת"ת

במכינה לישיבה בירושלים, מתעלים במשך שבועות אלו - ימי השובבי"ם ת"ת - בהתעלות נפלאה; מדי יום ביומו לומדים ברציפות וכתבנית דיבור, ואחת לשבוע מתקיימת הגרלה מיוחדת לעידוד וחזוק התלמידים.

כך גם כפי שנהוג להוסיף בימי השובבי"ם באמירת תהלים, כפי שגילה רביה"ק כי תהלים מסוגל לתשובה, אומרים התלמידים ברוב רגש והתעוררות מידי יום חמשה מזמורי תהלים.

נשות ובנות ברסלב ירושלים

כינוסי הכנה ומסיבת הנוכה מיוחדים ונפלאים

כינוסים מיוחדים התקיימו לבית יעקב אלו הנשים, לקראת ימי החנוכה הק', לעורר את הלבבות בשגב גדולת הימים המאירים באור הצדיק ביתר שאת.

במוצ"ש פרשת וישב, לילה אחד לפני שזכינו להדליק את נר הראשון של חנוכה, התקיים כינוס הכנה לחנוכה לנשות אנ"ש, באולמי "חינוך ירושלים", בשילוב סעודת מלוה מלכה עשירה, ערוכה בטוב טעם וברוב פאר.

במהלך הסעודה, נשמעו שיחות מפי רבנית חשובה מאנ"ש בנקודות החיזוק הנלמדות ממלחמת החשמונאים, ועל חשיבותה של כל בת ישראל, הנובעת מהיותה בת מלך ולא בגלל הישגים גשמיים. כמו"כ נשמע סיפור התקרבות מרתק מפי אחת מנשות אנ"ש.

מפי רבנית חשובה איך חג החנוכה קשור גם בימינו לכל אחת ואחת, שמחו לקול צלילי המוזיקה, לכבוד היום.

כפי עדות ההורים והמשתתפות, הכינוסים הכניסו בבית אווירה מיוחדת של אור קדושת ימי החנוכה בטעם מיוחד של ברסלבער חסידים האבוקים באור הנחל נובע.

נשות ובנות ברסלב בי"ש

סעודת מלוה מלכה לרגל הילולת מוהרנ"ת

במוצאי שב"ק פרשת ויגש התקיימה סעודת מלוה מלכה לרגל הילולת מוהרנ"ת, לנשות אנ"ש בעיר בית שמש, באולמי "חסד לאברהם" בהשתתפות מאות נשות אנ"ש.

סעודה מפוארת ומושקעת במיוחד הוכנה לציבור המשתתפות, במהלכה נשמע שיחה בגדולת מוהרנ"ת מפי רבנית חשובה מאנ"ש, כמו"כ אחת המשתתפות סיפרה את סיפורי האישי איך שזכתה להתקרב לאורו של רביה"ק.

"מסיבת"

חנוכה" לבנות אנ"ש, מחולקת לשת י מסיבות נפרדות לפי גילאים. לאחר שיחה

ביום רביעי, נר ג' דחנוכה, התקיימה

ברכת מזל טוב חמה ולבבית

לידידנו ותומכינו היקרים לרגל השמחה במעונם

להולדת הבנים

ר' שמואל מרדכי בורשטיין, ב"ב
ר' אברהם נחמן ביטון, י-ם
ר' נחמן יהונתן גרינוולד, י-ם
ר' אהרן בר"א הורביץ, בי"ש
ר' שלמה הירש, ב"ב
ר' יצחק הרץ, ב"ב
ר' יצחק וינשטוק, י-ם
ר' נתן חשין, י-ם
ר' נחמיה בר"א חשין, בי"ש
ר' יחיאל מיכל לידסקי, י-ם
ר' נחמן יוסף פישר, י-ם
ר' יעקב ישראל פלדמן, י-ם
ר' משה בר"י פראנק, י-ם
ר' שמואל קלצקי, י-ם
ר' נתן קרישבסקי, בי"ש
ר' שמואל אייזיק רוזנפלד, בי"ש
ר' נתן בר"מ שפירא, י-ם

להולדת הבנות

ר' חיים מרדכי דוב גודלביסקי, י-ם
ר' אהרן גרומן, י-ם
ר' משה מרדכי גרינהויז, י-ם
ר' אפרים נחמן דרדיק, י-ם
ר' יונה לנדסמן, י-ם
ר' צבי מנדליאל, ב"ב
ר' יחיאל מאיר צוקר, י-ם
ר' נחמן שמואל שפירא, בי"ש
ר' נחמן ברא"מ שפירא, י-ם

להיכנס בנם לעוה"מ

ר' אליעזר גולדמן, בי"ש
ר' יחיאל מאיר פראנק, י-ם
ר' אליהו לוי יצחק שושן, ב"ב
ר' משה אייזיק שפירא, י-ם

לאירוסים הצאצאים

ר' שמואל מאיר אנשין, בי"ש
נפתלי אנשין, בי"ש
אליעזר גולדמן, בי"ש
יעקב ויינרב, בי"ש
ר' ירמיהו זילבר, ב"ב

ר' שרגא זילברמן, ב"ב
ר' שמואל מאיר חשין, י-ם
ר' יחיאל יצחק טורץ, בי"ש
ר' יוסף קדיש לויפער, בי"ש
ר' שלום מיקוף, ב"ב
דוד פרנקל, בי"ש
ר' משה קוגן, י-ם
ר' נחמן קעניג, ברכפלד

לנישואי צאצאיהם

ר' יצחק ישע'י גוטליב, בי"ש
ר' משה יהודה דרדיק, ברכפלד
ר' יעקב אלימלך היילפרין, י-ם
ר' יוסף חשין, בי"ש
ר' יוסף לבל, י-ם
ר' אורי קליגר, ב"ב
ר' פנחס קנפלמכר, י-ם
ר' מרדכי רוזנטל, בי"ש
ר' אברהם בר"ש שפירא, י-ם

לנישואיהם בשעטומ"צ

ר' דוד נחמן דרדיק, י-ם
ר' שמואל נחום קנפלמכר, י-ם
ר' שמעון רוזנטל, אשדוד

נ. ב. עקב תקלה טכנית לא הבאנו את כל השמחות מהחודש העבר

ועם בעלי השמחה הסליחה

יה"ר שיזכו לרוות מלא חפניים נחת דקדושה מכל יו"ח בדרכו הסלולה של רביה"ק המסורה לנו מדור דור, לגדלם ולחנכם לתורה ולחופה ולמעש"ט, לבנות בית נאמן בישראל על אדני התורה והיראה לתפארת כרם בית ישראל ולתפארת שם רביה"ק, מתוך הרחבת הדעת וסייעתא דשמיא בכל מעשי ידיהם אמן

יֵאֵסֹפוּ כָּל הַעֲדָרִים

וְגִלְלוּ אֶת הָאֶבֶן
מֵעַל פִּי הַבְּאֵר

וְהִשְׁקִינוּ
הַצֵּאֵן

חבורות הבחורים
דחסידי ברסלב
שע"י מורשת הנחל

חשיבות וחיוב לימוד הלכה בכל יום

מתוך שיחתו של ראש החבורה

הר"ר שמעון צבי שפירא שליט"א

חבורות הבחורים ישיבה קטנה, ירושלים

לימוד ההלכה לא ידע איך להתנהג כמו יהודי פשוט כמו"ש ולא עם הארץ חסיד". כי לימוד הלכה מלמדת אותנו איך מתנהגים בכל רגע לפי רצון השי"ת.

אולם כל אחד מבין, כי הבע"ד מערים על כל דבר שבקדושה, ועל לימוד ההלכה במיוחד, מניעות עצמות. ולמה, כי בכל סעיף קטן זהו קיום רצון ה'.

רלו"צ היה חוזר תמיד מה שאמר רביה"ק: 'שלא לזוז מסעיף קטן של השו"ע'. באשר ידע, כי אפילו עובד ה' באמת, יכול להמציא לעצמו כמה סיבות להיות יותר טוב מההלכה.

יש פירוש על הפסוק "אל תצדק הרבה ואל תרשע הרבה", היינו שלא יהיה צדיק יותר כדי שלא יבוא להיות רשע יותר ח"ו.

רק לדוגמא, ידוע מה שרבינו אמר כי הצדיקים שוגים בזה שמתפללים לאחר זמן תפילה.

הנה כאשר נתבונן נראה, כי רבינו קורא אותם 'צדיקים', רק מגלה לנו כי הם שוגים, ללמדנו כי אפשר להיות צדיק גדול ואעפ"כ יכולים לזוז מהשולחן ערוך, ורבינו הוצרך להזהיר אותנו על כך¹.

וזה מה שרבינו ציוה לנו ללמוד פוסקים בכל יום, כי כדי להיות "איש כשר באמת" זה ע"י התבודדות כמובין, אולם יש לשים לב בהתבודדות להתפלל הרבה לפני ה' להיות יהודי כשר. והרי המבחן של כל אחד האם הוא אכן יהודי כשר הוא, כפי שכל אחד מבין; באם הוא מקיים את ההלכה כמו שצריך.

ידוע הסיפור שהיה עם רביה"ק שפעם בערש"ק התעכב רבינו בדרך מחמת קושי הדרכים של הימים ההם, ורבינו הקדוש מרוב פחדו העצום שלא יבוא לידי חילול שב"ק ח"ו, השכיב עצמו על העגלה בפישוט ידים ורגליים בתחינה ובקשה להשי"ת שלא יבוא לידי חילול שב"ק.

הרי לנו כי אפילו הצדיקים הנוראים שראשם בשמי שמיים, נזהרו מכל נדנדוד סרך כל שהוא של סעיף קטן בשו"ע.

זה המתנה שקיבלנו מהשי"ת ה"שולחן ערוך", כמו שהמליצו הקדמונים בלשון הפסוק "לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו" שהכונה על רבינו יוסף קארו המחבר, ואחריו הרמ"א "ובני ישראל יוצאים ביד רמ"ה". ואחריו רבינו ישראל מאיר הכהן בעל המשנה ברורה.

ע"י הלימוד בספריהם, אנו יודעים איך להיות יהודי כשר.

הרה"ח ר' שמעון ישראל שפירא, סיפר, כי איזה יהודי בא פעם להרה"ח ר' אליהו חיים רוזין ושאלו על דבר מסויים שיש בזה חילוקי מנהגים בקהילות הקודש "איך המנהג בברסלב?" נענה ר' אליהו חיים ואמר: "תסתכלו בשולחן ערוך, זהו 'מנהג' ברסלב".

אכן יש מנהגים שונים בברסלב, אולם השו"ע זהו נר לרגלינו.

ידוע כי יש לנו שלש הלכות קבועות: להיות ראש השנה אצל רבינו, התבודדות מידי יום ולימוד הלכה מידי יום.

ב"ה הרבה זוכים לקיים ציווי זה מרבינו ע"י הלימוד העמוד היומי במשנה ברורה, שזכינו לייסד בתחילת המחזור הנוכחי, בעידוד והכוונת זקני וחשובי אנ"ש.

ר' נתן בליקוטי הלכות מפרש את הפסוק "וירא אליו ה' באילוני ממרא", כי 'ממרא' היא בחינה של היכלי התמורות שהוא העולם הזה. שכן תמורה פירושה שממירים דבר במשנהו, כי זה לעומת זה עשה אלקים, והכל בשביל הנסיון והבחינה.

ויש ללמוד מכך, לדעת את תפקידנו בזה העולם, וליישב את דעתו לחשוב 'מה חוברתו בעולמו'. לא לעשות כמו אומרים בנוסח הוידו של רבינו נסים גאון, "את אשר התרת אסרתי ואשר אסרת התרתי" הנגדם מחוסר יישוב הדעת, מעבירות עושים מצוות וממצוות עבירות רח"ל.

וכל התשובות לכל השאלות מה ואיך צריכים לעשות, נמצאות בתוך השולחן ערוך. וכמו שרבינו אומר על כך בתורה ח' כי הלכה פסוקה היא בירור הטוב מהרע.

שכן כל אחד יודע כי אפילו לצורך אמירת שלשה פעמים כל ספר התהלים בליל שבת אסור להדליק את האור, אפילו שזה חשוב ונשגב עד מאד. אגב, מספרים על החזו"א שהיה משתדל שלא ללמוד לאור הנר רק ע"י שומר. פעם אחת ישב ליל שבת שלימה בחורף ולמד לאור הלבנה. ולא חיפש לעצמו קולות והיתרים כי כך הוא רצונו יתברך.

וכך צריך כל בחור לחשוב טרם כל פעולה: האם זהו רצון ה'?! וכן בכל דבר טוב שהאדם רוצה לעשות יש בה רצון ה' מה ואיך לעשות.

וכאשר בחור יקבע לעצמו סדר לימוד קבוע [במיוחד כעת שמתחילים מחזור חדש ביום י"ב אדר א' הבעל"ט] הרי כל תהלוכות חייו יראה אחרת.

שכן, כל הלכה פסוקה, במיוחד בשו"ע אורח חיים נוגע לכל אחד, רק לפעמים הרבנים והבי"ד כבר דאגו לפתרון שלא נצטרך להיכנס לשאלות הלכתיות.

נקח לדוגמא הלכות עירובין, ב"ה היום יש ועד העירובין שדואגים לפתרונות, אבל ההלכות נוגעים לכל אחד.

אני זוכר לפני כשלושים שנה, שהינו בשבת לפני ר"ה בעיר ויניצא הסמוכה לאומן, אז בשנים הראשונות של נפילת מסך הברזל, והיינו צריכים ללכת לטבול בנהר. היה אתנו בחור חשוב מאד עובד ה' נפלא, אך לא ידע את ההלכות הנצרכות באופן זה, ומבלי משים מחוסר ידיעה כאמור, פשט את בגדיו העליונים המעיל והחליפה ובעודו אוחז בידו החל לחפש פינה נקיה היכן לשים אותם.

הייתי יחד עם אבי מורי הרה"ח ר' נתן דוד זצ"ל, וכאשר עבר הבחור על ידו העיר לו אבי: "שבת היום!" הרי אין אנו בעיר מתוקנת שיש שם עירוב, כאן בויניצא אסור בטלסול...

שכן, אפשר להיות עובד ה' בעבודות נשגבות, אולם כאשר יחסר לו

והעצה היא, שלפעמים כשנתקלים בסימנים קשים, יש לפחות לומר את המלים של השו"ע והרמ"א.

ידוע לי על הרבה בחורים שזוכים לחטוף את העמוד היומי, והקניינים שקונים מזה הוא בלי שיעור. ואני קורא בזאת לכל בחור, שיבוא כעת לקראת התחלת המחזור הנוכחי, ביום י"ב אדר א', לבוא ולהצטרף לנצל הזדמנות נפלאה זו.

וכאשר יעלה לאחר מאה ועשרים לשמי מעל, יכריזו עליו בקול "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו".

ועל הכל להרבות בתפילה שיזכה ללמוד בכל יום ללמוד הלכה פסוקה לקיים רצון רביה"ק, להיות אנשים כשרים ברסלב'ר חסידים, אמן.

וכמו שאמרנו מקודם כי השו"ע הוא בירור הטוב מהרע, הכונה, שלפעמים יש הלכות שקשים לקיים, אולם כאשר לומדים זאת מתוך הספר מקבלים סייעתא דשמיא לקיים זאת בקלות יתר.

בתחילת התייסדות חבורות "מורשת הנחל", התקיים אז ישיבת בין הזמנים בחודש אב, וקבעו ללמוד את כל הלכות כיבוד אב ואם בשו"ע יו"ד.

זכרוני, כי אז נתקיים מה שאמרנו חז"ל: "מתוך זכירה בא לכלל עשייה" כמו שחוזר על זה הרה"ח ר' יעקב מאיר שכטר שליט"א כי רואים לפעמים ילד או בחור, שנכשל חלילה במוקצה, אולם כאשר יעבור פעם אחת על הלכות מוקצה הדק היטב הוא ימנע מלהיכשל שוב במוקצה. כי ע"י הלימוד הוא מקבל סייעתא דשמיא שיוכל לשמור על ההלכות.

כמו"כ אז, כאשר למדו הלכות כיבוד אב ואם, העידו הרבה הורים כי הם רואים בבניהם שינוי עצום בכל מה שקשור לכיבוד אב ואם.

ובודאי כי זהו רק בזכות עצם הלימוד של ההלכות השייכות לכך.

אך יש להדגיש נקודה חשובה, כי לפעמים כאשר לומדים הלכות מסוימות שאין שייכות לכל אחד ואחד, כגון הלכות עירובין או הלכות כתיבת סת"ם בתחילת משנ"ב חלק א', הרי זה משרה קושי עצום על כל הלימוד.

ויש לדעת, כי זהו רק עצת היצר, שכן כאשר הבחור אוחז עצמו בקביעות בסדר הלימוד היומי, אל יבהל מסימנים קשים והלכות בלתי מוכרות וכדו' רק יתגבר ביתר שאת לעבור על העמוד היומי כפי הבנתו, וכך יזכה לקנות קנין נצח ברציפות הלימוד היומי ומכך לכל שאר הלימודים.

יש ספר ערוך השולחן, הוא היה גאון עצום לפני כ-150 שנה, שהוא מעין סיכום של כל הטור וב"י והשו"ע והנו"כ.

היה גדול אחד, שעסק הרבה בהגהת ספרים, והוא הגיה גם את ספר זה. לאחר שסיים הביא את הלכות עירובין לרב אחד שיעבור על הגהותיו והערותיו שצייין. כשהחזיר את הספר לאחר שעבר עליו הודה, כי מעולם הוא לא למד הלכות עירובין בעיון כראוי, וכעת שהוא עבר על הספר הזה הוא רואה כמה זה היה חסר לו...

וזה הזדמנות לכל אחד, לחטוף כל אלו ההלכות שלא לומדים בדרך כלל.

מורשת הנחל
ע"ש רביה"ק הנגיד מברסלב זצ"ל

הזוכים בהגרלה

בס"ד

ואלה שמות הבחורים החשובים שעלו בגורל בסך 50 ש"ח על שזכו ללמוד מידי יום את העמוד היומי בספה"ק "ליקוטי מוהר"ן" ולעמוד בכור המבחן בהצלחה

הבה"ח שמעון נתן שפירא
הבה"ח נחמן פורטנוי
הבה"ח יצחק יהודה יחיאל קויפמן
הבה"ח יהודה רבינוביץ
הבה"ח שמואל מאיר חשין - ב"ש
הבה"ח יעקב פראנק י-ם

ושאר הבחורים החשובים זכה כל אחד לקנות קנין נצחי בתורת רביה"ק למען ייטב לו לעד ולנצח נצחים בזה ובבא

**לא מוזתרים! לא מתרפים!
"עמוד היומי" בליקו"מ חוק ולא יעבור!**

המשך רב שיח "אשיחה" שהתקיים כמוצ"ש פרשת תולדות לחבורות ישיב"ג החסידיות

שאלה ב'

האם יש הסבר או הבנה, למה תיקן רביה"ק לעשות התבודדות דווקא למשך שעה?

בעבודת ה' הכל הוא רק דרך הצדיק. כך לקיים עצת התבודדות לשוח את הלב לפני השי"ת למשך כשעה, זה אפשרי רק כשעושים זאת בהתקשרות לרביה"ק, לפיכך אנחנו חייבים להודות להשי"ת ולצדיקו במיוחד על דבר זה. אשרינו.

הר"ר אליהו נהרי:

באמת היו צריכים התבודדות כל היום

ראשית יש לחקור מאיפה השאלה מתחילה, אך התשובה היא, כמו שר' נתן מביא בחיי מוהר"ן (תל"ח): "פעם אחת היה מדבר עמנו, והיה מרבה לדבר אז מענין מעלת התבודדות, והיה מפליג מאד בשבח מעלת גדלת הנהגה זו. ואמר שאי אפשר לצוות לאנשים שיהגו הנהגה זו כי אם שעה אחת ביום, כי אי אפשר להכביד עליהם יותר. אבל באמת היו צריכים שיהיה להם כל היום התבודדות" ע"ש.

היינו כי באמת היה רצונו של רביה"ק שנעשה התבודדות כל היום, אולם מחמת שאי אפשר להכביד, צמצם זאת לשעה אחת. כי רבינו רצה שהתבודדות תהיה מרכז חיינו וכל מחשבותינו. אולם אילו לא היו מגבילים זאת לשעה היה האדם מפוזר ולא מקיים את העצה כראוי, רק כאשר אנו מוגבלים לשעה מסוימת אזי כל היום המחשבות נעות סביב השעה הזאת, מה יעשה אז ומה ידבר וישוחח וכו'.

עוד יש לציין דבר נפלא שראיתי בתורה כ"ה תנינא, שם מדבר רבינו על התבודדות, "לקבוע לו שעה אחת או יותר" וכו'. אולם מוהרנ"ת בליקוטי תפילות על התורה (תפילה כ"ב) לא מזכיר כלל 'שעה' אלא מבקש: "שאזכה לבלות רוב היום והלילה על ענין זה". הרי שהבין כי כוונתו הקדושה של רבינו לעשות 'שעה' התבודדות היתה שכל היום תהיה מחשבותינו עסוקה בתפילה ושיחה להשי"ת. כי ההתבודדות מטרתה להביא את האדם שיהיה מחובר לתפילה, להרגיש את הנעימות של תפילה להשי"ת.

ויש לדעת כי טוב ללכת עם התורה הזאת, ולהגיד את התפילה עליה. היתה תקופה בישיבת ברסלב, שבכל יום לפני שיצאנו להתבודדות היינו לומדים את התורה הזאת ואומרים את התפילה, כי זו תפילה נפלאה עד שכמעט אי אפשר לעשות התבודדות בלעדיה.

להתפלל במשך כל היום שנזכה לעשות התבודדות

וכמובא בשם הבעש"ט, על הפסוק "תפילה לעני כי יעטוף", וכידוע

הר"ר צבי אריה מיימון:

ע"פ הוראות הרופא

השאלה מפליאה מאד, שכן כל אחד יודע כי בדברים גשמיים, כגון כאשר מקבלים הוראה מרופא לקחת תרופה מסוימת פעמיים ביום לדוגמה, אף אחד לא שואל למה זה דוקא לפני האוכל וזה דוקא אחרי, זה עשרה ימים וזה שבועיים וכן הלאה, אלא לוקחים את התרופה בדיוק לפי ההוראות מבלי לשאול למה ומדוע.

קל וחומר לגבי העצות של רביה"ק, שהם 'הוראות מרופא הנפשות', עלינו לקבל זאת בביטול גמור, מבלי לשאול שאלות. שכן עצם השאלה למה רבינו קבע כך, הוא ח"ו פגם באמונת צדיקים, מי אנו שנרצה לדעת מהיכן השיג רבינו מה שהשיג...

לקנות קנין בנפש

אך בכל זאת ננסה להטעים את הדבר: כי הנה בגמ' מציינו כמה דברים הקבועים בשעות, או שהגמ' מספרת על מעשה מסויים שנעשה: 'שעתא חדא' וכדו'. גם כהיום נוהגים במכירת עליות לבחורי החמד או בימי השובבים וכדו' לעשות 'שעות רצופות'.

והטעם הוא, שדבר הנעשה למשך שעה שלימה, עושה 'קנין' ורושם בנפש האדם. מה שאין כן כאשר הבחור יעשה התבודדות, אבל רק למשך חמש או עשר דקות, הגם שזה טוב מאד וגורם נחת רוח גדול להשי"ת בכל זאת, לקנות את העצה הזו ולחרוט אותו בלב, שיהפוך להיות 'חיי נפש' ממש, חייבים לעשות זאת למשך שעה לפחות, בדיוק בצורה שבה הנחילנו אותה רביה"ק.

'שעה' רק בהתקשרות לרביה"ק

כאן המקום להדגיש, כי רק מחמת שזכינו להיות ברסלב'ר חסידים, יש לנו את הכלים לעשות 'שעה התבודדות'. והדבר אצלי בדוק ומנוסה, כמי שמסתובב במקומות אחרים, למסור שיחות לבחורים וכדו', אני יודע שיש גם מקומות נוספים שיודעים ומקיימים את העצה של התבודדות. אבל ביודעי ובמכירי, והדבר בדוק ומנוסה ללא חולק. אין מושג לעשות 'שעה' התבודדות, רק אנו חסידי ברסלב שעושים זאת בהתקשרות לרביה"ק. עובדה!

כי כמו שר' נתן מבאר זאת, שעד שלא הגיע הצדיק אפשר היה להסתדר בלעדיו, אולם כהיום שיש לנו את הצדיק, כל הדרכים והעצות להתעלות

עבודת ההתבודדות – ליישב את הדעת ול'שוחח' את הלב

אולם רבינו הרי ציוה לנו בזה עבודה מיוחדת והיא: לקיים זאת בכל יום, לעמוד לפני השי"ת למשך שעה ולשוחח את הלב. זוהי העבודה שרבינו רוצה שנעשה, ולזה צריכים כל פעם לבוא מחדש, ליישב את הדעת ולשוחח את הלב, לא רק להתפלל...

לבנות את הקשר עם השי"ת

וכאשר נתבונן נראה, כי האור האמיתי מסתתר דוקא איפה שנגמרים הדיבורים הפשוטים שכל אחד יכול לדבר. שכן לשבת ולשוחח עם השי"ת כמו עם חבר טוב אמיתי, על כך יש להתאמץ ולהקדיש כחות, וזוהי המתנה שרבינו נתן לנו.

העיקר הוא לא להיבהל מהחלל הפנוי שמתגלה לו כעבור כמה דקות שכביכול אין כבר על מה לדבר... כי אז, דוקא אז, מתחילה ההיכרות

שלו עם השי"ת, להתחיל לחפור בעומק נפשו פנימה, לגלות את נקודת עצמו.

כי אם האדם יעשה התבודדות כל החיים אבל רק כפי הדיבורים שיש לו, אזי על אף שהוא זכה באמת להתפלל הרבה לה' אבל הקשר המיוחד שיש למתבודד עם השי"ת. כמו

שיודעים לספר אלה המתבודדים בקביעות, כי דוקא אלו הלילות והימים שלא היה להם מה לדבר, וחיפשו מפה ומשם דוקא אז נבנתה אצלם קירבה מיוחדת לה', שמתבטאת לפעמים דוקא בלי דיבורים. כי קירבת אלקים כזו אי אפשר לדבר ולתאר...

אשיחה ויחפש

נסכם את דברינו: מי שחושב ששעה זה הרבה, דוקא בשבילו ניתנה עצת ההתבודדות, לתת לו את פרק הזמן שיוכל להיכנס בפנימיות העצה להתקרב אל השי"ת ולהיות איש כשר באמת.

כי לבקש בקשות, אפשר גם בשמו"ע, כמו שאחרים רצו לומר שהם עושים התבודדות בשמו"ע... אבל החידוש של התבודדות הוא אחרי שהכל נגמר. כמו שרבינו קורא לעצה זו "עם לבבי אשיחה ויחפש רוחי" וכי לבקשות שמעיקות על הלב צריך לחפש? אלא הכונה שאכן צריכים לחפש במעמקי הנפש, להוציא לפחות פעם אחת בחיים דיבור של אמת, להגיד באמת מה שיש לו על הלב, לשוחח עם השי"ת באופן אישי.

בגליון הבא בעז"ה:

שאלה ג'

"איך שייך לדבר להקב"ה כמו חבר טוב, אם אין לי חבר טוב?"

מהזוה"ק ומוהרנ"ת מרחיב על כך בהלכות תפילת המנחה, כי תפילת העני היא התפילה הכי גבוהה, ומבאר הבעש"ט מהי תפילת העני: "ולפני ה' ישפוך שיחו" היינו שהוא מתפלל שיזכה לשפוך שיחו לפני השי"ת. וזה צריכין לעשות במשך כל היום להתפלל להשי"ת שנוכה לשוח את לבנו אליו במשך השעה התבודדות ולחיות עם השי"ת בכל עת.

הר"ר יעקב נתן אנשין:

אכן, כמו שאמר ר' צבי אריה, אנו לא דוברים של רבינו הקדוש להסביר מדוע הורה לעשות כן, כמו שאנו גם לא שואלים על שאר מצוות תורתנו הקדושה, מדוע שעטנז זה דוקא צמר ופשתים וכו', כי כך רבנו המשיך זאת בהשגתו הקדושה. והשעה היא כבר צמצום מלהיות בהתבודדות כל היום, כמו שהסביר ר' אליהו.

לדעת מאיפה באה השאלה

אך כמו שהזכיר ר' אליהו בתחילת דבריו, צריך לדעת מאיפה השאלה הזאת באה. כי כאשר בחור שואל למה צריכים שעה שלימה, משמע שמשו מעיק לו ולכן הוא רוצה להבין, אולי יפתור בכך את מועקתו.

דיברתי עם אחד הבחורים אחרי

הבדלה אודות עצת ההתבודדות, בין הדברים עלתה לנו נקודה נפלאה והיא, שלדבר עשר דקות ביום עם השי"ת כל אחד יכול, אפילו מי שאינו חסיד ברסלב. הרי כהיום רבים נוהגים ללכת למקומות הקדושים למשך ארבעים יום רצופים וכדו', ומתפללים תפילה שבדרך כלל אינה נמשכת יותר מעשר דקות. זאת כי בפרק זמן קצר זה יש בדרך כלל לכל אחד מה לומר. לא צריך להתאמץ וליישב את הדעת, יש לכל אחד מספיק צרכים וטרדות. לפעמים יכולות להימשך התפילות עליהן גם למשך עשרים דקות, שכן במשך הזמן מצטבר אצל האדם מה לדבר לפרק זמן קצר.

ומכאן היסוד לשאלה, 'למה צריכים שעה'. שכן גם אצל ברלסב"ר בחור, כשהוא מתיישב להתבודדות, הוא שופך את כל 'התפילות' שהוא רוצה למשך כעשר דקות, וכאשר עוברים הדקות האלו, אז מתחילים לצוץ השאלות, למה צריכים שעה, הרי בעשרים דקות אני מספיק לשוחח על הכל... בחור אחד אפילו רצה לומר 'אולי זה ריבוי אור לעמוד כך שעה שלימה?', כי עד אז זה הולך פחות יותר בלי בעיות, ומשם והלאה מתחילים השאלות.

ובכן, אם נהיה כנים, אם רבינו כלל לא היה מצוה על התבודדות היה הרבה יותר קל... היינו פעם בשבוע הולכים לכותל המערבי וכדומה, או פעם בחודש נוסעים למירון, אומרים את כל ספר התהלים ושופכים את הלב על כל מה שצריך, ואז ההתבודדות או יותר נכון התפילה, יכולה להימשך אפילו למשך שעה.

הגיגת סיום ספה"ק "ליקוטי מוהר"ן" בסדר 'עמוד היומי'

לחבורות הבחורים "מורשת הנחל" ברחבי ארץ הקודש ליל זאת חנוכה, אולמי "שערי שמחה" בית שמש

ניגוני חנוכה ופיוטי יוה"כ ברגש והתעוררות רב // הבחורים המואשרים שזוכים לסיים בפעם הראשונה או יותר // חרוזים "גראמען" מיוחדים מפי האברך ר' יהודה צבי ברין // כולנו צריכים להיות בקי בספרו של רביה"ק // ליקוטי מוהר"ן שהנחילנו רבינו פותח גידי קשיות לבנו

הננוכחים מעידים כי אכן רבים הורידו דמעות מעיניהם מהתעוררות והתרגשות גם יחד.

הס הושלך באולם כאשר ראש החבורה הר"ר שמעון צבי שפירא נתכבד לסיים את הספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן, כשהוא מרחיב בדבריו על כך שישנם בחורים רבים שזוכים להיות בין המסיימים המאושרים, אם בפעם הראשון אם יותר מכך, אך לעומת זאת חיזק גם את אלו שמנסים את כוחם בכל פעם מחדש "לעלות על הרכבת", לחטוף עוד מעט טוב עוד תורה ודיבור מרביה"ק שבדאי יבקעו גידי קשיות הלב.

לאחר מכן התרוממו הרגליים טפח וטפחיים מעל הקרקע, כאשר מאות הבחורים מרקדים למשך שעה ארוכה, בריקודי שמחה והתרוממות על נועם חלקינו וגורלינו שזכינו להתקרב לרבינו הק' ולדעת מדרכיו וספריו הקדושים.

לאחר המשך הסעודה לכבודה של תורה ולכבוד היום, נתכבד האברך הר"ר יהודה צבי ברין לשורר יחד עם המשתתפים חרוזים מופלאים, אודות גדולת ימי הבחורות ושגב קדושת רוממות ספרו של רביה"ק (לתועלת הקוראים נדפסו החרוזים בגליון מימי הנחל נ"א - טבת תשפ"ב).

אל עבר העיר בית שמש, בה יתקיים המעמד המרומם.

בשעה היעודה החל האולם להתמלאות, כאשר על פני הבחורים ניכרת התרגשות אדירה נוכח ההשקעה המרובה בכל פרט. הבחורים נטלו ידיים לסעודת המצוה, וברקע החלו להישמע זמירות ותשבחות מפי המנגנים הר"ר יצחק ווברמן והר"ר יחיאל (חיליק) פראנק הי"ו.

רו"מ החבורות הר"ר ראובן שיף שליט"א נשא דברי פתיחה קצרים, כשהוא מעלה על נס את האחדות של כל החבורות מירושלים מבני ברק ומבית שמש, שכולם נקבצו ובאו באהבת חברים נאמנה, להתחזק בדרכי ועצות רביה"ק ותלמידיו, כמו שאמר רביה"ק בעת שיצא מהעיר ברסלב "תראו להתקבץ יחד ולהתפלל יחד, כי אם תתפללו בכונה, אולי תוכלו להמשיך אותי לכאן עוד הפעם!", שכן זה הכח המביא אותנו לקבל את אורו של רביה"ק, שבת אחים גם יחד.

האולם כבר היה מלא עד אפס מקום, כאשר החלו לשורר זמירות חנוכה ופיוטי "יום הכיפורים" כנהוג אצל אנ"ש מקדמת דנא. ההתעוררות עלתה כמה דרגות כאשר האורות כובו, וקרוב ל-400 בחורים השתפכו בקולות מלא רגש "קולי שמע וראה דמע עיני", כאשר

יכלי אולמי "שערי שמחה" בבית שמש, הוארו באור יקרות. השולחנות כבר ערוכים משעות הצהריים, ועל פני קיר המזרח מתנוסס שלט ענק, המודיע על מעמד אדיר ומרומם שיתקיים כאן בלילה זה.

הן ליל זאת חנוכה הוא הלילה, והפעילים המסורים הטריחו עצמם כבר בשעות הצהריים, לבוא ולהכין את האולם מבעוד מועד, כדי שיוכלו להדליק את נר השמיני של חנוכה ביישוב הדעת כראוי וכנכון.

המעמד המרומם הינו חידוש נפלא בקרב חבורות הבחורים של מורשת הנחל, לאחד את כלל בחורי החבורות מכל רחבי הארץ לבוא ולקחת חבל בחגיגת סיום הספה"ק מחזור כ"ו והתחלת מחזור ז"ך בסדר העמוד היומי, כדי להלהיב את לבות הבחורים ולחרוט בנשמותיהם הזכות והצעירות כי לא יתכן שיעבור יום מבלי לימוד בספרו של רביה"ק ה"ה ה'ליקוטי מוהר"ן' בסדר קבוע.

הזמנות אישיות מהודרות חולקו לכל בחור, ומערך הסעות הועמד הכן, להסיע את כל המשתתפים שבאו ונסעו מכל רחבי הארץ

בהתרגשות הלב עלה ראש החבורה הר"ר יעקב נתן אנשין שליט"א להתחיל את המחזור החדש בספר "ליקוטי מוהר"ן", כשהוא מרחיב בדבריו על החיוב המוטל על כל אחד ללמוד מידי יום ביומו את ספרו הקדוש, כשהוא מזכיר בדרך צחות את המאמר הידוע שאמרו חז"ל על חזקיהו המלך שנעץ חרב בביהמ"ד ובימיו לא היה תינוק ותינוקות מן ועד באר שבע שלא היו בקיאים בהלכות טומאה וטהרה...

קרוב לחצות הלילה הסתיים המעמד המרגש, כאשר הבחורים חוזרים אל ביתם מלאים וגדושים בהתרגשות והתרוממות, נחושים לקבוע לעצמם סדר לימוד יומי קבוע בספרו של רביה"ק, "ליקוטי מוהר"ן שהנחילנו רבינו, פותח גידי קשיות לבנו, בל ניתפס ברשת שונאינו, ובל נישן ימינו ושנותינו" אמן.

ניתן לשמוע את כל המעמד האדיר ב"קול מורשת הנחל" 02.502.3464 שלוחה שלוחה 829>3

הגרלה שבועית לעידוד לימוד העמוד היומי בליקו"מ

שבוע עולים 2 זוכים בסך 50 ₪ כל אחד. לצורך השתתפות במיזם יש להירשם ב"קול מורשת הנחל" 02.502.6343 שלוחה 4<4 - "שלוחת המבחנים", להקיש <0# ולפעול ע"פ ההוראות.

כמו"כ נערכת מידי חודש "חידה חודשית", על כל התורות שנלמדו במשך החודש האחרון, תשובה נכונה על החידה מזכה בזכות להגרלה מיוחדת על סך 100 ₪. [הזוכים בהגרלה ראה מודעה נפרדת בגליון זה]

שים לב! לאחר הכניסה למערכת ניתן להקיש 1 - כדי לאשר שלמדת את העמוד היומי וכניסה למבחן היומי, או 2 - לכניסה לחידה החודשית.

למעלה ממאה בחורים כבר משתתפים במיזם ונבחרים מידי יום על העמוד הנלמדומעידים, כי בזכות הקשר היומי עם רביה"ק בעקבות לימוד העמוד היומי הם כבר מרגישים שינוי עצום.

ויה"ר שיזכו הם וחבריהם, להיות אנשים כשרים באמת, כמו שאמר רביה"ק כי "אם יתמידו בספריו יכולין לזכות להיות נעשה איש כשר באמת" (חיי"מ שמז) לבקוע גידי קשיות הלב ולהתעלות בדרך העולה בית קל, בדרכו הסלולה של רביה"ק ותלמידיו.

רביה"ק התבטא על ליקוטי מוהר"ן: "מאחר שיצא בעולם אני חפץ מאד שילמדו אותו... ואמר שטוב לקבוע לעצמו שני שיעורים ללמוד ספרו הקדוש, שיעור אחד פשוט ללמוד במהירות הרבה מאד כדי שיהיה שגור בעל פה". (חיי מוהר"ן שמו)

לשם כך, יצאו בחבורות הבחורים במיזם מיוחד לקראת התחלת מחזור הז"ך בסדר עמוד היומי, לעודד את הצורבים הצעירים ללימוד העמוד היומי בקביעות, וגם שילמדו אותו בהבנה כדי שיוכלו ליקח ממנו דרך לעבודת ה': המיזם מיועד עבור כל בחור המשתתף בחבורות הבחורים מדי שבוע, ברחבי ארה"ק.

מידי יום מושמע בשלוחה היעודית מבחן בן שלש שאלות בשיטה 'אמריקאית', על העמוד היומי.

ניתן לקיים את המבחן רק באותו יום (השאלות מתחלפות באופן אוטומטי מידי יום בשעה 2:00 אחר חצות לילה).

יש לענות נכונה לפחות על 2 מתוך 3 השאלות. וניתן לענות על המבחן מתוך הספר.

מידי תחילת שבוע מתקיימת הגרלה לנבחנים שהצטיינו במבחנים של השבוע החולף, כאשר בכל

החידה החודשית
 היכן מוזכרים בחומר הנלמד בחודש זה (תורות א' - י')

שמות השבעה רועים
 [כל אחד במקום נפרד] לפחות פעם אחת?

העונים נכונה נכנסים להגרלה על סך 100 ₪

תשובה על החידה יש להשאיר הקלטה בקול ברור עד יום חמישי פרשת יתרו בשלוחת המבחנים 4<4 - לאחר הזדהות יש להקיש 2 ~

חבורות הבחורים ב"ש

בשכונת חפציבה, כאשר התאספו בכניסת השבת להתפלל יחד ברננה, ולאחמ"כ הסבו לסעודת שבת מפוארת, ושוררו זמירות שב"ק וניגוני קודש ברוב חיות והתלהבות.

מסיבת חנוכה

ביום רביעי, נר ג' דחנוכה, התקיימה מסיבת חנוכה לחבורות הבחורים ב"ש.

במהלך הסעודה נשא דברים הרה"ח ר' אליהו גודלסקי על עבודת ההתחדשות, השמחה וההודיה. כמו"כ שוררו ניגוני חנוכה, ולמשך שעה ארוכה רקדו לכבוד הימים הקדושים והמאירים.

ומקבלים את הנקודות הטובות שיש בחבירו.

בהמשך הסעודה שוררו שירות ותשבחות למשך זמן רב. כמו"כ נשא כל בחור דברים קצרים מתורת רביה"ק הנקודה שמאירה לו להאיר זאת בחבריו.

לאחמ"כ השמיע ראש החבורה דיבורים נלהבים במעלת הרצונות והכיסופים להשי"ת. ובסיום הסעודה יצאו בריקודים נלהבים לכבוד שבת קדשינו ונועם גורלינו.

גם חברי חבורות שיעור ב' קיימו 'ליל שבת בצותא' בבית ראש החבורה הר"ר יהודה כהן,

ליל שבת קודש בצותא

בליל שבת קודש פרשת וישלח, ערכו בחורי החבורות משיעור ג' בהיכל ישיבת "מבקשי ה'" ליל שבת בצותא' לקראת ימי החנוכה.

עוד בטרם פרשה השבת את כנפיה התאספו הבחורים להכין את לבם ונפשם בניגוני התעוררות ודביקות לקראת שב"ק, לאחמ"כ נעמדו להתפלל תפילת מנחה בהתלהבות.

לפני קבלת שבת נשא ראש החבורה הר"ר אלימלך חשין דברים קצרים על התועלת המיוחדת שיש בליל שבת כזו, כאשר הבחורים מתאספים ויושבים יחד, ומגלים

החבורות השבועיות - זמן חורף

חדש!

יום שלישי | בשעה 7:00

חבורה כללית

בעז"נ הישן, בביהמ"ד הגדול מא"ש 7.10 ניגונים שיחה שבועית, כל שבוע נואם אחר 7.45 סיום החבורה

יום רביעי | 6:00

בית צבי ראש החבורה: הרה"ח ר' מאיר קרלבך שיחה שבועית אחראי: ר' י. נ. פראנק הי"ו 05276-40892

יום רביעי | אחרי מעריב

בית צבי ראש החבורה: הר"ר ראובן שיף שיחה שבועית

יום רביעי | אחרי מעריב

בבית החברים שיחת חברים אחראי: ר' נחמיה חשין הי"ו 05276-27299

יום רביעי | 8:45

ביהמ"ד ברסלב "אוהל יעקב" גב"ש עפ"י תורה הזמנית אחראי: ר' נתן מאיר פירר 05484-92765

ליל שישי | 9:00

בביהמ"ד "אור אברהם" שיחת חברים באנגלית אחראי: הר"ר אליעזר סאוויצקי 05484-79270

עמנואל

יום שני | 7:00

בית הכנסת ברסלב "אור זורח" שיחת חברים בספר עצות המבוארות אחראי: ר' בנימין חשין טלפון: 05832-10849

צפת

יום רביעי | 7:30

בביהמ"ד "פאר הנצח" ניגונים ושיחה אחראי: ר' שמחה פלברבוים הי"ו 05331-44862

יום שלישי | בשעה 3.00

שיחת חברים ביהמ"ד הגדול דחסידי ברסלב בני ברק, רח' אלשיך 5 למעלה על הגג אחראי: ר' שלמה הירש הי"ו 05485.03354

ברכפלד

יום שלישי | 7:30 בערב

בבית החברים שיחת חברים בספר שיחות הר"ן אחראי: ר' שלום סופר הי"ו 05041-00499

הר יונה

יום חמישי | 8:30

ביהמ"ד נחלת הצדיק שיחת חברים בספר השתפכות הנפש אחראי: ר' נחמן מלמד הי"ו 05484-10520

ירושלים

יום שני | 7:00

בבית הר"ר אליעזר קירשבוים ראש החבורה: הר"ר ש. צ. שפירא שיחה שבועית אחראי: ר' ש. נ. גודלבסקי הי"ו 05276-04839

יום שלישי | אחרי מעריב

עז"נ הישן

שיחת חברים

אחראי: ר' אהרן גרומן הי"ו

05276-80057

יום שלישי | 9:45

היכל הכולל שיחת חברים עם הר"ר מתיא אנשין אחראי: ר' מרדכי שפירא הי"ו 05832-56322

ליל שישי | 7:30

בת"ת ברסלב שיחת חברים בספר עלים לתרופה אחראי: ר' נחמן שפירא הי"ו

ליל שישי | 7:30

בבית אחד החברים שירה וזמרה אחראי: ר' אליהו ירבלום הי"ו 05276-78143

קריה

יום שני | אחרי מעריב

בעז"נ דביהמ"ד ברסלב שיחה שבועית אחראי: ר' אורי פרידברג הי"ו 05484-01927

יום שלישי | אחרי מעריב

בביהמ"ד ברסלב רח' מנחת יצחק שיחת חברים אחראי: ר' נחמן קעניג טל': 05331-11186

חדש!

קנה בושם

יום שני | אחרי מעריב

בעז"נ דביהמ"ד ברסלב שיחת חברים בספר ליקוטי עצות אחראי: ר' מרדכי שלום רוזנפלד הי"ו 05331-27363

יום שני | אחרי מעריב

בביהמ"ד "אנשי הצדיק" שיחת חברים בספר חיי מוהר"ן (בלשה"ק) אחראי: ר' דוד שמואל ניסנבוים הי"ו 05484-91687

יום רביעי | 7:15

בבית אחד החברים שיחת חברים בספר השתפכות הנפש - בלשה"ק אחראי: ר' יהודה חנון הי"ו 05331-45325

רמה ג'

יום רביעי | בשעה 8:30

בביהמ"ד ברסלב שיחת חברים בספר שיחות הר"ן אחראי: ר' גדליה קיפניס טל': 05041-74097

בני ברק

יום רביעי | אחרי מנחה

ביהמ"ד הגדול רח' אלשיך 5 שיחה שבועית אחראי: ר' שמואל גלבך הי"ו 050-415-3581

אומן

יום חמישי | בשעה 6.00

מצפה אומן, בבית משפחת שפירא אחראי: ר' שמואל שפירא

אלעד

יום שני | 7:45 בערב

בביהמ"ד חסידים שיחת חברים בספר שיחות הר"ן אחראי: ר' יעקב ירבלום הי"ו 05271-35144

ביתר

יום שני | 9:00 בערב

בביהמ"ד עטרת הנחל שיחת חברים בספר השתפכות הנפש אחראי: ר' יחיאל מיכל ברנד הי"ו 05832-08001

יום רביעי | 9:15 בערב

בביהמ"ד מקור הנחל שיחה שבועית אחראי: ר' דוב הלפרין הי"ו 05832-38831

בית שמש

רמה ב'

יום שני | 8:30

באולם שע"י ביהמ"ד "נחלת חן" ראש החבורה: ר' איתמר לייפער שיחה שבועית אחראי: ר' נחמן קלפהולץ הי"ו 05331-71480

יום שני | 8:00

בביהמ"ד "נחלת חן" שיחת חברים בספר חיי מוהר"ן אחראי: ר' שלמה שישא הי"ו 05041-02203

יום שלישי | אחרי מעריב

בביהמ"ד "נחלת חן" שיחת חברים בספר חיי מוהר"ן אחראי: ר' יהודה נמני הי"ו 05484-86872

יונגערמאן!

השתתף בחבורה מדי שבוע בקביעות. ס'זועט דיר זיין לובטונג!